ಖಾಸಗೀ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ

ಸಂವಾದ

(೫)

ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಂಪಾದಕರು :

ಜಿ. ಎಲ್. ರಾಮಪ್ಪ

ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ

'ಸಂವಾದ'ದ ಲೇಖಕರು :

- **ಜಿ. ಪಿ. ಬಸವರಾಜು**, ಡಿ–14, ವ್ಯಾಸನಗರ ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಹಿಂಭಾಗ, ಬಿಜೈ ಅಂಚೆ. ಮಂಗಳೂರು 575004
- **ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್**, ಕೋಲಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ, ಕೋಲಾರ 563101
- **ರಾಮಗಿರಿ ರವೀಂದ್ರ**, ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರ, ರೇಷ್ಮೆ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಚೇರಿ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ 577522
- **ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ**, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ 577531.
- **ಡಾ|| ಎಂ. ಎ. ರವೀಂದ್ರ**, ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್., ಮಾರುತಿ ಕ್ಲಿನಿಕ್, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
- **ಡಾ|| ಭ. ನಾಗರಾಜ್**, ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್., ಗುರು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ, ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ. 571111
- **ಎನ್. ಎಸ್. ಚಿದಂಬರರಾವ್**, ಬಸವನಗುಡಿ ಬೀದಿ, ಚನ್ನಗಿರಿ. 577213.
- **ಡಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ**, ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಂಗನಾಥ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ದೇವರಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ, ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
- **ಡಾ|| ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ**, 101, ಗಣೇಶ ಮಂದಿರ ರೋಡ್, 2 ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ತ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು 560028
- **ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಮಣ್ಯ**, 76, ಎರಡನೇ ಕ್ರಾಸ್, ನಾಗಪ್ಪ ಬ್ಲಾಕ್. ಶ್ರೀರಾಮಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು–560021
- **ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಳ್ಯ**, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕೆ. ಎಸ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
- **ಜಿ. ಎಲ್. ರಾಮಪ್ಪ**, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ– 577531.

ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ - ಒಂದು ಮರ

● ಜಿ. ಪಿ. ಬಸವರಾಜು

"ನಿಂದೆ ಸುಖ" – ಅಂತು ಹಕ್ಕಿ.

ಮರ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿತು–
"ಬಾ, ಕುಂತ್ಕೊ, ಅದೇನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳು"

ಗರಿ ಮಡಿಚಿ
ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಆರಾಮಾಗಿ ಕುಂತು
ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳಿತು–

"ನೋಡು,
ಹೊಟ್ಟೇ ನೀರು
ಅಲ್ಲಾಡದಂತೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಿ ನೀನು
ಅನ್ನ – ನೀರು ಎಲ್ಲ
ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತೆ,
ನಿನ್ನ ದೇಹ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ;

ನಾನೋ –
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವ
ಪರದೇಶಿ;

ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಒಂದಿಂಚೂ ಇಲ್ಲದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ
ಎಷ್ಟೊ ಅಂತ ತಿರುಗೋದು
ಎಷ್ಟು ದಿನಾ ಅಂತ ಏಗೋದು''

ಮರ
ಉದ್ದ ಉಸಿರೆಳೆದು
ಹೇಳಿತು–

''ಅಯ್ಯೋ ! ನಂದೇನ್ ಹೇಳ್ತಿ ಬಿಡು,
ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತು
ನನ್ನ ಮೈ ಮರಗಟ್ಟಿದೆ
ಮನಸ್ಸು ಹಸಗೆಟ್ಟಿದೆ
ನನ್ನ ಎಲೆಗಳು ಚಿಕಿಚಿಕಿ
ನಗ್ತವೆ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಬಿಟ್ರೆ
ನನ್ನ ಮೈ ನೋಡಿದೀಯಾ ?''

ಹಕ್ಕಿ ಇಷ್ಟಗಲ ಕಣ್ತೆರೆಯಿತು
ಮರ 'ನೋಡು ನೋಡು'
ಎಂದು ಮೈದೆರೆಯಿತು:

ಮೈ ತುಂಬ ಗಾಯ
ಮೈ ತುಂಬ ಕಲೆ

ಸೊರ ಸೊರ ಮೂಗೊರೆಸಿಕೊಂಡ
ಮರ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿತು–

''ಎಂತೆಂಥವರು ಬರ್‍ತಾರೆ
ಅಂತೀಯ, ಹತ್ತಾರೆ,
ತುಳಿತಾರೆ, ಎಲೆ ಎಲೆ

ಕೇಳ್ತಾರೆ, ಮರಕೋತಿ
ಆಡ್ತಾರೆ, ಹೆಸರು ಕೆತ್ತಾರೆ

"ಉಗೀತಾರೆ ಗೀಚ್ತಾರೆ
ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ತಾರೆ
ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕೊಚ್ತಾರೆ
ಕೈಕಾಲು ಕಡೀತಾರೆ

"ನಾನು ಓಡೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಹೊಡಿಯೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಝಾಡಿಸೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಜಿಗಿಯೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಕೂಗೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಕೊಸರೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ
ಯಾವನ ಹಂಗಿಲ್ಲಿದ್ರೂ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ"

ಹಕ್ಕಿ ಮುಸ ಮುಸ ಅಂತು.
ಮರ ಬಿಕ್ಕುತ್ತ ಬಿಕ್ಕುತ್ತ
ಕೇಳಿತು–

"ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಆಯ್ತು
ಹಿಂಗೇ ನಿಂತು.
ನಿಂತೇ ಇದ್ದೀನಲ್ಲಾ
ನಂದು ಸುಖಾನಾ ?"

ಹಕ್ಕಿ
ಗರಿಗಳ ಚಾಮರ ಬೀಸಿ
ಗಲ್ಲ ಸವರಿ, ಕಣ್ಣು ವರೆಸಿ
ಮರಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ
ಕೇಳ್ತು–

"ಭೂಮಿ ಒಳಗೆ ಹೆಂಗಿದೆ?"

ಮರ ಅರಳಿತು;
ಸಗ್ತಾ ಹೇಳಿತು–

"ಆಹಾ! ಆ ಸುಖ
ಹೆಂಗೆ ಹೇಳ್ಲಿ. ನನ್ನ
ನಗು ಉಕ್ಕೋದು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಉಸಿರು ಹರಿಯೋದು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ, ಥಣ್ಣಗೆ
ಸುಖಾಂದ್ರೆ ಸುಖ"

ಹಕ್ಕಿ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾಯ್ತು.

ಮರ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿತು–

"ನೋಡು, ಹೀಗೇ ನನ್ನ
ಎದೆ ಮೇಲೆ ಮುಖ ಇಟ್ಟು
ಮಲಕ್ಕೋ,
ಎಂಥ ನಾದ ಕೇಳುತ್ತೆ
ಎಂಥ ಸಂಗೀತ ಹೊಮ್ಮುತ್ತೆ
ಎಂಥ ಸುಖ ಕಟ್ಟುತ್ತೆ"

ಹಕ್ಕಿ ಮುಖವಿಟ್ಟಿತು
ಹಿಗ್ಗಿನಲಿ ಮೈಮರೆಯಿತು.

ಮರ ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸ್ತು.

"ನೋಡು, ದಿನವೂ ಬಂದು
ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗು. ನನ್ನ
ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ

ಒಂದು ಮಾತು– ನೀನು
ಕಾಡು ಮೇಡು ಗುಡ್ಡ ಬಯಲು
ಅಲೆದು ಬರ್ತೀಯಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ
ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.''

ಮುಖ ಮೇಲೆತ್ತಲು
ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳಿತು–

''ಅದ್ಕೇನಂತೆ, ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ
ಅದೇ ಕತೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ.
ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಾತ್ರ
ನನ್ನ ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡ.''

ಮೋಜಿಗಾಗಿ ಮೀನು ಹಿಡಿದ ದಿನ.

● ಆರ್. ವಿಜಯರಾಘವನ್

ತಾನೆ ಉದುರಿದ ಹಣ್ಣು, ಆಘಾತಕ್ಕುರುಳಿ
ನೆಲಸೇರಿದ ಹಸಿರು ಒಂದಾಗಿ ಕೊಳೆತ
ಹಸಿಮಣ್ಣು ತೇವದಲ್ಲಲೆವ ಹುಳ ಕೆದರಿ

ಹೆಕ್ಕಿ ಖಾಲಿ ಚೀಲದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೋಲು
ತುದಿಗೊಂದಷ್ಟು ಉದ್ದದ ದಾರ ಮತ್ತೆ ತುದಿ
ಯಲಿ ಕೊಂಡಿ, ಫಳಫಳ ಬಿಸಿಲು

ಎಲ್ಲೋ ಅವಿತಿರುವ ಥಂಡಿ, ಆಡುವ ಮೋಡ

ಬಿಸಿಲಿನಮಲಿಗೆ ಸೊಕ್ಕಿದವನತ ಸೋರೆ
ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ನೀರ ಬಿಂದಿಗೆ ಬಿಂಕ ಹೊತ್ತ ನೀರೆ.

ನಡು ಹಗಲ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಥಳಥಳ ಹೊಳೆವ
ಕೊಳದ ಯಾವಂಚಿನಲಿ ಜೊಂಡು
ಹುಳುಗಳ ಹುಡುಕಿ ತಿನ್ನುವ ತೊಂಡು

ಮೀನಧಿಕ ಆಡುವ ಜಾಗ ಹುಡುಕಿ ಬದಿಗೆ
ಕರಿಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ ಇದ್ದರೆ ಲೇಸು ಕೂತು ಚೂರು
ಚೂರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಎರೆಹುಳಕೆ ಬಾಯಿಲ್ಲ ಚೀರಿ

ಬೊಬ್ಬಿಡಲು: ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕೆಯತುದಿಗೆ
ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ತಬ್ಧ ನೀರಿನ ಮೈಗೆ
ಇಳಿಸಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಎರೆಹುಳಕೆ

ಆಡಲೆಷ್ಟೊಂದವಕಾಶ ಸುತ್ತ ಆಕಾಶ ನೀರು
ಅಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಸಾಲು ಅನ್ನಕ್ಕಲೆಯುವ ಅವ
ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತನಿಕ್ಕುವುದು ಅಲೆಯ ಪಾಲು

ಸ್ಫಟಿಕ ಶುಭ್ರ ತಳಕಾಣಿಸಿದ ನೀರಲ್ಲಾಡುವ
ಮೀನು ಕೊಂಡಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ತಂವ ಮುದ
ಕೈ ಪಟಕ್ಕನೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಕೋಲನು ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡಿದ್ದ

ಈಗಷ್ಟೆ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೀನ ಕಂದನ ಬಾಯಿ
ಕೊಂಡಿಯ ಬಿಡಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿ
ತುಂಬುವಾಗ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯಿ

ಬಿಟ್ಟಂತೆಯೇ ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ಕೂತ ಮುದ್ದಿನ ನಾಯಿ
ರೆಕ್ಕೆ ತನ್ನಗಲ ಬಿಡಿಸಿ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುವ ಹದ್ದು
ಜೊಂಡು ಪೊದರಲಿ ಮೀಸೆ ಸವರುವ ಪೂಳಬೆಕ್ಕು

ಬಡವರು ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

● ರಾಮಗಿರಿ ರವೀಂದ್ರ

ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕತ್ತು
ಸಿಕ್ಕರೆ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ; ಮೊನ್ನೆ ಹೀಗೇ
ಕತ್ತಿಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಮಗುವಿನ
ಅಳುವ ಹಾಡಿತ್ತು ಊರೊಳಗೆ.

ಬೋಳು ಮರಕ್ಕೆ ಹೂವ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದರೆ
ನವ್ಯ ಕಲೆಯ ಪ್ರಗತಿ; ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದ
ಬಾಳಿಗೆ ಒಳಗೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವ ಜನರು
ನಾಳೆಗೆ ಬೆಳಕು ಬಂದರೆ ಇವರು ಯಾರು ?

ನಾವಿರುವ ಭೂಮಿಗೆ ಸುರಿವ
ಚಳಿಗೆ, ಬರಿಯ ಮೈಗೆ ಗಾಯ ಮಾಯ–
ಬೇಕು; ಸಾಕು ರಕ್ತ ಸುರಿಸುವ–
ಕೆಲಸ ಬಡವರು ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ನೀರು, ಅನ್ನಗಳೇನು ಚಿನ್ನವೇ ಸ್ವಾಮಿ ?
ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಗೂ ತೆರೆಯಬೇಕು;
ಹೃದಯ ಬೇಕು ಕಷ್ಟದ–
ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ಹಾಡ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ನೋಟಬುಕ್ಕಿನೊಳಗಿರುವ ಪುಟಗೋಳು.

● ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ

೧

ಅಂವ ಇದ್ದಕಿದ್ದಂಗೇ ಗಪ್ಪಗಡದ್ಹಾಂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳ್ಲಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ...ಬೇಗ್ಗ ಎದ್ದು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಹೊರ ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಹೊತ್ತು ಮುಣಗಿದರೂ ಮನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲವ್ವ ಮಗನಿಗೆ ಅಂದಳು– 'ಎಪ್ಪಾಽ ಅಜ್ಜ ಯಾಕೋ ಮನಿಗೆ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲಾ. ಯಾವಾಗ ಹರ್‍ಯಾಗ ಹೊರ ಬಿದ್ದಾಂವಾಽ........ಮದ್ಯಾನದ ಊಟಕ್ಕೂ ಮನೀಕಡೆ ಹಾದಿಲ್ಲ. ಏನು ಘನಾದಗದ ಇದ್ದೀತು ಈ ಮುದಕಂದೂ ಅಂತ ಹಾಂ ಚಾವಡೀ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲಾಂತಂದರ ಈಸೂರದೇವರ ಗುಡೀ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಕುಂತಿರತಾನು... .ಹೋಗಿ ಕರದ ಬರತೀ ಎಪ್ಪಾ... ?' ಹುಡಗ ಹಾಂ–ಹೂಂ... ಅನದಽ ಬಾಗಲಹೊರಗ ನೋಡಿ ಅಡಿಗಿಯ ಮನಿಯೊಳಗ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿಕೋತ ಕುಂತಾಗ ಕಲ್ಲವ್ವ– ಇನಽ ರೊಟ್ಟೆ ಆಗಬೇಕ ಹೋಗು ... ಮುದಕ ಮನಶಾ ಹರ್‍ಯಾಗಿಂದ ಊಟ ಆಗಿಲ್ಲ ... ಹೋಗ ಎಪ್ಪಾ ಹೋಗು .ಬಂದ ಗಳಸೇ ನಿಂಗ ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಡತನ ಹೋಗು ....

ಕಲ್ಲವ್ವ ಬೆಳಗಿನ ದಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಗಿಹರಿಸಿದಳು. ಹೆಂಡಕಸಾ–ಹಿಂಡೂದು ಕಡ್ಯಾದು ... ಬೆಣ್ಣೀ ತೆಗದು ಮಗನ್ನ ಎಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಕ ತೊಳದು ಬೆಲ್ಲದ ಕರಣೀ ಒಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಲಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದಳು. ಒಂದು ಕೊಡಾ ನೀರು ತಂದಿಟ್ಟು ಜಳಕಾ ಬಗೀಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಡಿಮಾಡಿದ ಸೀರೀ ಉಟಗೊಂಡು, ಕುಬಸದ ಖಣ ಹೂಬತ್ತಿ ಮತ್ತ ಉಡಿ ತುಂಬುವ ಸಾಮಾನು ತಗೊಂಡು ನೆಟ್ಟಗಽ ಲಕ್ಕವ್ವನ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದಳು. ಮಂದಿ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುವಾಗಿತ್ತು. ಪರಊರಿನ ಮಂದಿಯೂ ಬಂದಿತ್ತು........ಅಲ್ಲೇ ಗುಡಿಯ ಹೊರಗ ಪರಊರಿನ ಒಂದು ಮುದುಕನಿಗೆ ದಮ್ಮು ಬಂದು ಗುರು–ಗುಟು ಅಂತ ಗೂರಿಕೋತ ಚಾದರ ಹೊತಗೊಂಡು ಕಾಲ ಮಡಿಚಿ

ಡಬ್ಬು ಬಿದ್ದಿತ್ತು, ಕಲ್ಲವ್ವನಿಗೆ ಆ ಮುದುಕನ್ನ ನೋಡಿದಾಗ ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ನೆನಪು ಬಂದು ಉಸ್.. ಅಂತ ಉಸರು ಬಿಟಗೋತs ಅದರ ತುದಿಗೇ–ಸ್ವಾs.. ಅಂತ ಅನಕೋತ ಗಂಟೀ ಬಾರಿಸಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹೊಸ್ತಿಲಕ್ಕ ತಲಿ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಗುರುತಿನ ಮುಂದಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದ ಮೂಲೀ ಹಿಡಿದು ಕುಂತಳು.

ಇನs ಪೂಜಾರಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ...ಈಗ ಒಂದ ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ಈ ಗುಡಿಯೊಳಗ ಲಕ್ಕವ್ವ ಜಾಗೃತಳಾಗಿಬಿಟ್ಟ್ಯಾಳ. ಪೂಜಾರಿಯ ಮೈಯಾಗ ಬಂದು ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನ– ತ್ರಾಸು ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನ ಬಗಿಹರಸಲಿಕ್ಕತ್ಯಾಳೆ....ಗುಡೀ ವಾರದಿಂದ ವಾರಕ್ಕೆ ಸಿಂಗಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ.. ಯಾವ ಭಕ್ತ ತಾಯಿಯ ಗುಡಿಗೆ ಗ್ವಾಡಿಗೆ ಬಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾರ ಕೊಟ್ಟ– ಯಾವ ಭಕ್ತ ಗ್ವಾಡಿಗೆ ಬಣ್ಣಾ ಹಚ್ಚಿಸಿದ....ಮತ್ಯಾವ ಭಕ್ತ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಲಕ್ಕ ಬೆಳ್ಳೀ ತಗಡು ಬಡಿಸಿದ...ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರ ತ್ರಾಸು ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನ ಕಳೆಯುವ ಜಾಗೃತ ತಾಯಿಗೆ ಹರಕೆಯನ್ನ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಮಂದಿಯ ತಾಪತ್ರಯವೇ! ಅದರೊಳಗೂ- ಈ ತಾಯಿ- ಲಕ್ಕವ್ವ ಅಂದರ ರೊಕ್ಕದ ದೇವರು. ಭಕ್ತರ ಬಡತನ ಬಂದೀತೇ ಗುಡಿಯ ಸಿಂಗಾರ ನೋಡಿ ಕಲ್ಲವ್ವನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಭಕ್ತಿ ಇನಷ್ಟು ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು...ನನ ತಾಯಿ ಮನಸ ಮಾಡಿದರ ನಮ್ಮ ತರಾಸು ಯಾವ ಮೂಲೀದು?... ನಮ್ಮವ್ವ ಮನಸ ಮಾಡೇ ಮಾಡತಾಳು.. ಉಡೀ ತುಂಬೇ ತುಂಬತಸಲಾ...ಅಂತ ಮನಸಿನೊಳಗ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕ್ಕೋತ ತನ್ನಂಗs ಕುದಕೋತ ಕುಂತ ಮಂದಿಯ ನಡವೆ ಪೂಜಾರಿಯ ಹಾದೀ ನೋಡಿಕೋತ ಕುಂತಳು.

ಬಲಗೈಯಾಗ ಬೆಳ್ಳೀ ಛಡೀ, ಎಡಗೈ ಮುಂಗೈಗೆ ಬಂಗಾರದ ಖಡೇ ವಸ್ತ್ರಿಯ ವಲ್ಲಿಯನ್ನ ಉಟಗೊಂಡು ಪೂಜಾರಪ್ಪ ಬಂದ. ಇದೇ ಈಗ ಜಳಕಾ ಮಾಡಿದ ಅವನ ವಧ್ದಿಯಾದ ಉದ್ದ ಜಡಿಗಟ್ಟಿದ ಕೂದಲು ಬೆನ್ನ ಮ್ಯಾಲೆ ಹರಡಿಬಿದ್ದು- ಅದರಿಂದ ತಟ ತಟ ಅಂತ ನೀರು ಬಸಿಯಲಿಕ್ಕತ್ತಿತ್ತು. ಕುಂತ ಮಂದಿ ಬಂದಾ ..ಬಂದ ಅಂತ ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು– ಎವ್ವಾ ನೀನs ತಾಯೀ ಅಂತಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು... ಪೂಜಾರಿ ಥಗ್ ಅಂತ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಲಿಹಾಯಿಸಿ- 'ಹಾss ...' ಅಂತ ಒಂದು ಥರ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಒದರಿ- ಬಗ್ಗಿ ಒಳಗ ಹೊಕ್ಕು- ಹಂಬಾs .. ಅಂತ ಆಕಳ ಕರ ಒದರಿಧಂಗ ಒದರಿಕೋತ ತಾಯಿಯ ಮುಂದ ಉಪ್ಪಕs ಬಿದ್ದ. ಗುಡಿಯೊಳಗ ಕುಂತ ಮಂದಿ ಬುದು ಬುದೂ ಅಂತ ಎದ್ದು ಓಡಿ ಬಂದು ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬಾಗಲಮುಂದ ತಾವೂ ಉದ್ದಕs ಬಿದ್ದರು. ಪೂಜಾರಿ

ಮುಸುಮುಸೂ ಅಂತ ತ್ರೀಕಿಕೋತ ಮ್ಯಾಲಕ ಎದ್ದ ಆವನ ಕಣ್ಣಗೋಳು ಗುಲ ಗಂಜಿಯ ಹಂಗ ಕೆಂಪಗs ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಉಪ್ಪಬಿದ್ದ ಮಂದಿ ಎದ್ದು ಕೈ ಮುಗಿದು ತಾಯಿಯ ಕೆಂಡದಂತಹ ಕೆಂಪುಗಣ್ಣಿನ ರೇಸು ನೋಡಿ ಇನಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಿಯಾದರು.

....ಎರಡಮೂರನಸರತೇ ಗುಕ್... ಗುಕ್ ಅಂತ ಬಿಕ್ಕಿದ ಅಂದ ಆವ್ಯಾಲ ಯಾರಿಗೋ ಓ ಕೊಡುವವಸಂಗ ಹಾಂ....ಅಂತ ಚೀರಥಂಗ ಒದರಿದ ಆವ್ಯಾಲ- 'ಇಂದ ಬಂದ್ಯಾ! ತಾಯೀ ನೆಪ್ಪಇಂದ ಆತೂ ಮಗಳs .. ನೀನು .. ನೀ- ಹೊಳೀ ಕಡೀ ಬಾಗಿಲಿನ ಮನಿಯಾಕಿ....ಬಾ ಮಗಳs ಬಾ....' ಅಂತಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗಸೂರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೀ ಬಾಗಲ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಂತ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೋಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡಿ ದಳು. ಕಲ್ಲವ್ವಗ– ಹಾ .. ತಾಯಿ ನನ್ನs ಮದಲ ಕರದಳು .. ಅಂತ ಮನಸಿಗೆ ಸಮಾ ಧಾನ ಆನಿಸಿತು. ಯಾಕಂದರ ಒಮ್ಮೆರಡ್ಮೆ ಮೂರನಾಕವಾರ ತಾಯಿಯ ನುಡಿಗೆ ಕಾದುಕುಂತರೂ ಆಕಿ ಕರೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ . ಸಂತೋಷದ ಜೋಡೀನೇ ಕಲ್ಲವ್ವಗ ಅಂಜಿಕೆನೂ ಬಂತು. ಯಾಕಂದರ- ತಾಯಿ ಇಂದ ಬಂದ್ಯಾ ಅಂದಳು . ಎದ್ದು ಬಾಗಲಕಡೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರ ಇನೊಂದ ಮೂಲಿಂದ ಇನೊಬ್ಬಾಕಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಆಕೆನೂ ಹೊಸ್ತಲಕ್ಕ ತಲೀ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಕಲ್ಲವ್ವ ಎಲಾ ಇಕಿನ....ಅಂತ ಮನಸ್ಸಿನ್ಯಾಗ ಅನಕೋತ ತಾನೂ ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಡಿದಳು ...ಈಗ ತಾಯಿ ಇನೊಂದು ಗುರುತು ಹೇಳಿದಳು ನೀನು... ಮಗಳs ನೀನು... ಬಾಗಲ ಮುಂದ ರಗತದ ಬಣ್ಣದ ಪುಸ್ಪದ ಗಿಡ ಇರಾಕಿ ಅಂತಂದಾಗ ಕಲ್ಲವ್ವ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಆ ಇನೊಬ್ಬಾಕಿನ್ನ ನೋಡಿದಳು. ಆಕಿ–'ನಾ ಅಲ್ಲs ! ... ನೀ ಕರದಾಗ ಬರತನ ತಾಯೀ. ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟ ಏನಅsತೇ ?....ನನ್ನೂ ಲಗೂಟs ಕರದರ ಪಾಡ ಆಗತತೆವಾ....' ಅಂತಂದು ಎದು ತನ್ನ ಜಾಗಿಕ್ಕ ಹೋದಳು.

....ಕಲ್ಲವ್ವ ತನ್ನನ್ನೆ ನೊದಲು ಕರೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಇನಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ ಭಾವ ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿ ಉಪ್ಪಕೇ ಬಿದ್ದು ಎದ್ದು ತಾಯಿಯ ಮಕದ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಪೂಜಾರಪ್ಪನ ಕಣ್ಣ ಗೋಳು ಗಿರಿ-ಗಿರಿ-ಗಿಮಿ-ಗಿಮಿ ಅಂತ ತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ಇಕಿ ತಲಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೈ ಮುಗದು ಕುಂತಳು .. ತಾಯಿಯ ನುಡಿ ಸುರುವಾತು....'ಮಲೀ ಕುಡಿಸಿದ ಆಕಳಾ ಮರತ ಕರಾ ಬಂದಂಗ ಬಂದ್ಯಾ ಮಗಳs... ನಿನ್ನ ತತಲಾಸಲಾಕ (ತತಾಸ್ತು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ) ನಾ ಇದ್ದರೂ ನಿನಗ ಇಸಲಾಸ (ವಿಶ್ವಾಸ ?) ಇರಾಕಿಲ್ಲ... ನಾ ಮಶಾನದಾಗಿನ ಪುಸ್ಪ ಆದಿನಲs ಮಗಳ ನಿನಗ ? .. ಇರಲೆವಾ ಮಗಳs ಇರಲಿ.... ತತಲಾಸಿಕೋ ತತಲಾ ಸಿಕೋ ...' ಅಂತಂದಾಗ ಕಲ್ಲವ್ವನ ಮೈಯಾಗ ಥಂಡಿ ತುಂಬಿದಂಗಾಗಿ ಗಡಗಡ

ಅಂತ ನಡಗಿದಳು, ಅವಳಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಕಾಡಾಟದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಮಾವನು ಮನಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವನು ಅಂತ ಮನಸಿಗೆ ಖಾತ್ರೀ ಆದಂಗಾಗಿ, ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹೊಸ್ತಲವ್ನ್ಯಾಲ ಹಣಿ ಊರಿ- 'ನನ ತೆಪ್ಪ ಆಗೇತಿ ತಾಯೀ .. ಹೊಟ್ಟ್ಯಾಗ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳೇ ನಿನ್ನ ಉಡ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದಾಕಿ ನಾ... ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟ ನಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೀನು... !' ಅಂತ ಅನತಿರಬೇಕಾದರೆ ತಾಯಿ ತನ್ನ ನುಡಿಯನ್ನ ಮತ್ತ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು....

....ಮದ್ಯಾನ ತಿರಿಗಿತು. ಸೂರ್ಯ ನೆತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುವ ಕಡೆಗೆ ಜಾರ ಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡಿ ಕಾಲೊಳಗಿನ ನೆಳ್ಳು ಉದ್ದವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡಿದವು. ಅಡ್ಯಾಡಿ ಅಡ್ಯಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣಿ ಬಸವಳಿದ. ಜಾಪನ ಚಾದಂಗಡಿಯ ಆಚೆಗಿನ ಬಸರೀಗಿಡದ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಉಶ್ ಅಂತ ಕೂತ. ಕೂತರೇನು– ಮನಸ್ಸು ಸುಮ್ಮನೇ ಕೂಡಗೊಟ್ಟೇತೇ ? ಮತ್ತ ತಿರಗಾಮರಗಾ ಎಳದಾಡಿ ಅವನ್ನ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡಿತು. ಇನ್ನು ಮನಸಿನ್ಯಾಗs ಇಟಗೊಂಡು– ಅವನ್ನ ಇಲಪಲ್ಲಿ ಹುಡಿಕ್ಯಾಡಿಕೋತ ಅಡ್ಯಾಡುವದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅನಕೊಂಡು, ಮಂದಿಯ ಮುಂಪ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಮತ್ತ ಯಾಕೋ ಅನುಮಾನ... ಅನುಮಾನ....ಹೇಳ ಲ್ಯೋ ಬ್ಯಾಡೋ ಅಂತ ತಳಮಳಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮಿಗೆಲೇ ಗುರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳ ನೆನಪು ಬಂದು– ಹೊತ್ತಗೀನನೇ ತಗಿಸಿನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ಅನಕೊಂಡು ಸಟಕ್ಕನೇ ಎದ್ದು ಗುರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮನಿಗೆ ಬಂದ ...

....ಏನೇನೋ ಬರದು– ಲೆಕ್ಕಾಮಾಡಿ ...'ಹೂಂ ...' ಅಂತ ಉಸರು ಬಿಟಗೋತ ಗುರಯ್ಯನವರು ಪಾಟೀ ಡಬ್ಬು ಹಾಕಿದರು. ಬಸವಣ್ಣಿ ತಳಮಳಿಸಿಕೋತ ಅವರ ಮಕ ನೋಡಿದ. ಅವರು ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಚಿ ಸಣ್ಣಗಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಸವಣ್ಣಿನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಇನೊಮ್ಮೆ ಹೂಂ ಅಂತ ಉಸರು ಬಿಟ್ಟವರೇ....ಅರಶಿಣ ಬಳದು ಹಳದೀ ಆಗಿದ್ದ ಬಿಳಿಯ ಅರಿವಿಯೊಳಗ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕವಡಿಗಳನ್ನ ಬಿಚಿ ಗೊಂಡು ಐದು ಕವಡಿಗಳನ್ನ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು ಅಂಗೈಯೊಳಗ ಇಟಗೊಂಡು ಎರಡೂ ಅಂಗೈಗಳ ನಡುವ ತಿಕ್ಕತೊಡಗಿದರು .. ಕವಡಿಗೋಳು ಕಲ ಕಲ ಅಂತ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಿಕ್ಕಿ ಸಪ್ಪಳಾ ಮಾಡತಿದ್ದರೆ ಗುರಯ್ಯನವರು ಅವುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕ ಹೊಂದು ವಹಂಗ ಶಿವ-ಶಿವ ಅಂತಲೋ ಬಸವ–ಬಸವ ಅಂತಲೋ ಮಣ ಮಣ ಅಂತ ತುಟಿ ಯೊಳಗs ಅನಕೋತ ಒಮ್ಮಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವನು ಒಮ್ಮಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗಿಯುವದೂ ಮಾಡುವರು ಇವ ಅಂಗೈಯೊಳಗ ಜೀವಾ ಹಿಡಕೊಂಡು ಅವರ ಮೋತಿ ಮತ್ತ ಗಸ ಗಸ ಅಂತ ಕವಡಿಗಳನ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಗಳನ ಆಸೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೋತ ಕೂತ ಚಕ್ಕಂತ ಕೈ ಬಿಚ್ಚಿ–ಚೊಚಕ್ ಅಂತ ನೆಲಕ್ಕ ಬೀಳುವ ಕವಡಿಗಳು– ಮುಂದಕ ಇಲ್ಲೇ

ಇದ್ದಾನ- ಇಂಥ ನಾಳೆ ಬರತಾನ . ಅಂತನ್ನೂನ ಮಾತು ಹೇಳಿದ ಹಂಗ ಬಿತ್ತು ಡಬ್ಬು ಬಿದ್ದಾವು ಅಂತ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ- ಅವರ ಕೈಗಳನ್ನ- ಆಸೆ ಕಣ್ಣಾದಂಗೆ-ತದೇಕ ನೋಡಿಕೋತ ಕುಂತಿದ್ದ ..

....ಸಟಕ್ಕನಽ ಬೆನ್ನು ನೆಟ್ಟಗಾಗಿಸಿ- ಸಂದಿಗ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನ್ನ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಅಂತ ನೋಡುತ್ತ- ಹಾಂ .. ಅಂತ ಮರತದ್ದನ್ನ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಂಗ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಹತ್ತಿದ ...'ಹಿಂಗ ಹೇಳತತಿ .. ಒಂಟಿಕಾಗಿ ನೀರ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ ನುಚ್ಚ ಮುಟ್ಟ ಲಿಲ್ಲಾ. ಕಾಽ....ಅಂತ ಒಂದಸರತೇನೂ ಒದರದಽ ಬಿಡದಽ ಪಕ್ಕಾ ಬೆಚ್ಚೇತಿ. ಹಿರಿ ಹೋಳೀದಿಕ್ಕಿಗೆ- ಬಡಗಣಕ್ಕ ಹ್ಯಾದರ ಹೋಳೀ ತುಂಬಿ ಹರೀತಿತ್ತು. ತುಂಬಿದ ಹೊಳಿ ದಾಟಾಣ ಆಗಲಾರದಽ ತೆಂಕಣಕ್ಕ ಹೊಳ್ಳಿತು....ಮುಗಲ ನೋಡಿದರ ಮುಗಲ ತುಂಬ ಮೋಡ ತುಂಬ್ಯಾವು. ಮಳೀ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಳಕಿ ಒಡೀಬಹುದು. ತೆಂಕಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸೂಗಾಳಿ, ಮೋಡ ಎಲ್ಲಾ ಎಳಕೊಂಡ ಹೊಂಟೈತಿ .. ಕಾಗಿ ಕಾಽ ಅನದಽ ಕೊರಾ ಅನದಽ ಮಳೀಗೆ ಸಿಗಬೇಕಂತ ಹಾರಿದ್ದೇಹಾರಿದ್ದು-ಹಾರಿದ್ದೇಹಾರಿದ್ದು.... ಮಳೀಗೆ ತೊಯ್ಯತೈತಿ. ನೆನದ ತಪತಪಾ ಅಂತಾ ಬಸೀತೈತಿ... ಒಡದೀತು. ತಮ್ಮಾ ಇನ್ನೇನು ಮಳಕಿ ಒಡದೀತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಂದು ಅಂಡ ಪಿಂಡ ಆಗೂಯಾಳೀ ಬಂದಾಗ ಅದು ತಟ್ಟನಽ ಬಿರದು ಮುಗಳು ಬಿಟ್ಟೀತು ...ಸದ್ದೇಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಗುಡಗಿನ್ಯಾಗ ಮಿಂಚಿನ್ಯಾಗ ಸಿಕೊಂಡೈತಿ ...' ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಪಾಟಿಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕಾ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಯಾವುದೋ ಹಳೇ ಪುಸ್ತಕಾ ನೋಡಿಕೋತ ಏನೋ ಧೇನಿಸುವವನಂಗೆ ಕಾಣುತಿದ್ದ ಗುರಯ್ಯನವರು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತಾಡದೇ ಬಸವಣ್ಣಯ ಕಣ್ಣೊಳಗ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರು ...

ಸ್ವಾಮಿಗೋಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನ ಅರ್ಥಾಮಾಡಿಕೋಬೇಕಾದರ ಬಸವಣ್ಣಗೆ ಮದಲು ಗುರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾರೇಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನಿಸಿತು. ಭಾರವಾದದ್ದೊಂದನ್ನ ಎತ್ತುವವನಂಗೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನ ಚಲಿಸಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಎಡ-ಬಲ ನೋಡಿ ಆಮೇಲೆ ನೆಲದಕಡೆ ನೋಡಿಕೋತ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೋತ್ರಗಿಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕ ಅರ್ಥಹಚ್ಚುವ ಕಾಯಕಕ್ಕ ತೊಡಗಿದ ...

....ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಒಂದಽ ಸವನಽ ಅಡ್ಯಾಡಿ ದಣಿದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗೋಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮುಚಿಗೊಂಡ ಬಿಟ್ಟವು. ನೋಡ ನೋಡುವದರೊಳಗೇ ನಿದ್ದಿ ಹತ್ತಿತು ಕನಸಿನ್ಯಾಗ ಎಲ್ಲ್ಯೋ ದೂರದೊಳಗ- ತನಗ ಗುರ್ತು ಇಲ್ಲದ- ಹಿಂದ ಎಲ್ಲ್ಯೋ ನೋಡಿದ ಒಬ್ಬ ಮುದಕ ಮನಶಾ ಸಂಗ್ಯಾ ಆಗಿ ಗಂಗೀ ಜೋಡೀ ಕುಣಿಯೂದು ಕಾಣಿಸಿತು.

ಆ ಮನಶಾನ ಗುರ್ತು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ನೋಡಿದರ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನೆನಪೇ ಆಗವಲ್ಲದು ... ಮುಂದ .. ಚುಕೂಬುಕೂ ಅಂತ ಅಗ್ಗಿನಗಾಡೀದೊಳಗ ಹೊಂಟಾನೆ. ಬರೇ ಸಪ್ಪಳಾಗತದ. ಇಂಜನ್ನು ಮುಂದ ಹೋಗಬೇವಲ್ಲದು .. ತುಯ್ದಾಟ ಇದೆ .. ಕೂs ಅಂತ ಕೂಗತದೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು– ಗಾಡೀ ಮಾತ್ರ ಒಂದ ಇಂಚೂ ಮುಂದ ಸರಿಯವಲ್ಲದು ಹಾs ...ಅಂದ–ಹೋ . ಅಂದ. ಮುಂದ ನಡೀ ಅಂದ. ಊಂಹೂಂ !.... ಚಲ್ ಅಂದ ಚಾಲ್... ಅಂದ. ಬುಲ್‌ಬುಲ್ ಅಂದ. ಗಾಡಿಯನ್ನ ಮುಂದಕ ನಡಸುವ ಮಂತ್ರ ಮರೆತುಹೋಗಿದೆ ಹಳಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಒಂದಿಂಚೂ ಸರಿಯುವಲ್ಲದು. ಹೋss .. ಅಂತ ಗೋಳ್ಯಾಡಿ ಅಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರೆ ಕುಂತ ಅಗ್ಗಾಡಿಯೇ ಮಾಯವಾಗಿ ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಉಸುಕು ಹರಡಿದ ಮರಳುಗಾಡಿನೊಳಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ .. ಒಂದ ಗಿಡಾ ಇಲ್ಲಾ ಕಂಟಿ ಇಲ್ಲಾ .. ಕಾs ಅನ್ನುವ ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಾ ಗೂs ಅನ್ನುವ ಗೂಗಿ ಇಲ್ಲಾ ! ...ಅಖಂಡ ಉಸುಕಿನ ಆ ಬಯಲಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಅಸಂಬದ್ಧನಂಗೆ– ಉಸುಕಿನ ಮ್ಯಾಲಬಿದ್ದ ಒಂದು ಮೀನಿನಂಗ–ಯೋಜನ ಯೋಜನ ನೆಳ್ಳು ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೋ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೋ- ಯಾವದಕ್ಕೋ ಕಾದುಕೊಂಡವನಂಗೆ– ಉಸಲು ಬಿಡದೇ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ಕುಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ....ಅಥವಾ ನಿಂತಿದ್ದಾನೋ ಹಿಂಗೆ ಅಂತ ತಿಳಿಯದಂತ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗ....

೨

... ಅವ ಏಕತಾರಿಯನ್ನ ಹಿಡಕೊಂಡು ಒಂದೆs ಸನನs ಟುಂಯ್ .. ಟುಂಯ್ ಅಂತ ಮೀಟಕೋತ ಕುಂತಿದ್ದ ಒಮ್ಮೆ ಮೀಟಿದ ತಂತಿಯ ಧನಿ ತನ್ನ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯೊಳಗೆ ತೆಳ್ಳಗs ಹಾಸಿ ಕರಗುವಕಿಂತ ಮದಲs ಇನ್ನೊಂದು ತಂತಿಯಮೀಟು.... ಮೊದಲಿನದರ ಹಾಸಿನೊಳಗ ಇದು ಹೊಕ್ಕು..ಸಮನಾಗಿ ಏರೀ..ಇಳದೂ-ಏರೀ..ಇಳದೂ ಅವನ್ನ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ತರಂಗದ ವೃತ್ತಗಳು ಸುತ್ತಲೂ– ಮೂರ್ತಗೊಂಡು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟವೆ ಸುತ್ತಲೂ ಚಾವಡಿಯ ಗ್ವಾಡಿಗಳು ಅತ್ತಇತ್ತ ಗಾಳಿ ಆಡದೇ ಒಳಗಿನ ಹವಾ ತನ್ನೊಳಗ ತಾನs ಕುದಿಯಲಿಕ್ಹತ್ತದೆ ಹ್ಹುಂ!....ಅಂಥದ್ದರೊಳಗ ಈ ನಾದದ–ತರಂಗದ ಸುತ್ತುಗಳು ಬ್ಯಾರೇ ! ಸುತ್ತುಗಳ ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತು--ಸುತ್ತುಗಳ ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತು . ಸುತ್ತಿನೊಳಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಏಕತಾರಿಯ ಧನಿ ಬೇಚೈನು ! ಕಲ್ಲಯ್ಯಗ ಯಾಕೋ ಏನೋ ಬೇಚೈನು ಮೂಡಿತು. ಮೈಯು ಬೆವರಿ ಧೋತರದಿಂದ ತಿರತಿರಗಿ ಒರೆಸಿದಷ್ಟೂ ಬೆವತು....ಆಹಾs! ಏನು ಬೆವರು ಏನು ಬೆವರು!....ಹರಿದು ಹೊರಗ ಹೋದೀತಂದರೆ ಸುತ್ತುಗಳ ಕೋಟೆ.

...ಬೆವರು ತುಂಬಿ ಮುಳಿಗಿ ಹೋದೀನೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ಮೂಡಿಥಂಗಾತು. ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಬೇಚೈನು ಸಟಕ್ಕನೇ ಬಿಡಿಹರಿದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಂಗೆ ನಿಮಿರಿ ನೆಟುಗಾಗಿ– ಅವ ಒಮ್ಮಿಗೆಲೇ .

ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಮಲಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಪರಿನೊಳಗೆ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಇಟಗೋತs ಸುತ್ತಿನ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನ ಕಡೆ ಹೊಂಟ....ಹಾಂ ಅದು- ಆ ಬಿಂದು ಕರಗಿತು. ಆಗ ಸುತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ಕರಗಿ ಇವ ಹೋಗುವಷ್ಟು ಇಷ್ಟಗಲ ಕಿಂಡಿಯಾತು. ಒಂದೊಂದು ಪದರಗಳನ್ನು ದಾಟಿಕೋತ ದಾಟಿಕೋತ- ಆವನ್ಯಾಲ ಚಾವಡಿಯ ಗ್ವಾಡಿಯನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡತಾನೆ- ಆಹಾ ! ... ಹೊರಗೆ ಪೈಯ್ಯು ತೊಯ್ಯುವಹಂಗೆ–ವ್ಯಾಲಿ--ಆಕಾಶದೊಳಗೆ–ಕೊಡಾ ಒಂದು ಹೊಳ್ಳಿ ಬಿದ್ದು ಬದಬದಾ ಅಂತ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ.. ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಅಂದಾ- ಇದೇನಪ್ಪಾ ? .. ಒಳಗ ನೋಡಿದರ ಹಂಗ ಆಕ್ಕೊಂಡ ಕುಂತತಿ- ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಗ ನೋಡಿದರ ಹಿಂಗ ಆಕ್ಕೊಂಡ ಕುಂತತಿ ? ಹೆಂಗ ಮಾಡೂದೂ ...? . ಗೂಢದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಅವ ಯಾವದೋ ದ್ಯಾನದೊಳಗ ತನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂಗ ಬಲಗೈಯ್ಯ ತೋರುಬೆರಳಿನಿಂದ ಏಕತಾರಿಯ ತಂತಿಯನ್ನ ಮೀಟಿ-ಗುಂಯ್ ಅಂತ ಬಂದ ಧನಿಗೆ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಬೆರಳು ಮುಡಿಚಿಕೊಂಡ.

ಕಾಲುಕಿತ್ತಿದ ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಕಲ್ಲಯ್ಯ ದಳದಳ ಅಂತ ನಡದಾಗ ಅವನ ನೆರಳು ಬೆಳದಿಂಗಳ ಸಮುದ್ರವನ್ನ ಸೀಳಿ ಹಾದೀ ಮಾಡಿತು. ಖುಶೀ ಅನಿಸಿತು.... ಪೈಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡ .. ವ್ಯಾಲಿನಿಂದ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಯಥಾರೀತಿಯಾಗಿ ಬದಬದ ಅಂತ ಸುರೀತಿದ್ದರೂ ಒದ್ದಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಣ್ಣೀರ ಜಳಕಾ ಮಾಡಿಧಂಗೆ-- ಒಳಗಿನೊಳಗಿಂದ ಒಮ್ಮಿಗೆಲೇ ಥಂಡಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಂಗಾಗಿ ಗದಗದ ಅಂತ ನಡುಗಿದ.... ಹಸಿರು ಬೈಲಿಗೆ ಬಂದ... ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಹುಲ್ಲು ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಮೆತ್ತಗೇ ಮುದುಡಿ ಕಾಲೆತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ಗರಿಬಿಚ್ಚುವದು .. ಮಜಾ ಅನಿಸಿತು ...ನಡದ . ಓಡಿದ. ಆ ಪೈದಾನದೊಳಗ ಸುತ್ತುಹೊಡದ. ಓಡಿ ದಣುದು ತೇಕಹತ್ತಿತು ದಸ್‌ದಸ್... ಅಂತ ತೇಕಿದ.... ಕೂಡಬೇಕನಿಸಿತು.....ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಮನಸಿಗೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ತೋರಿದ್ದು ನೊದಲೋ– ಇಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ ಅವನ ಸನೇದೊಳಗೆ ಒಂದು ಮಂಚದಂಥಾ ಹಾಸುಗಲ್ಲ ಇದ್ದದ್ದು ನೊದಲೋ ಯಾವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ! ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಹೋಗಿ ಕಾಲು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಕುಂತ.

ಅದು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕಲ್ಲು .. ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ಕರಗಲಿಕ್ಕತ್ತಿತ್ತು. ಇವ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಇವನ ನೆರಳು ಬಿದ್ದು–ನೆರಳು ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಇವ ಕೂತ ... ಆSS ಅಂತ ಆಕಳಿಸಿ-ವ್ಯಾಲಿ ಚಂದ್ರನ್ನ ನೋಡಿದಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಏಕತಾರಿಯ ನೆನಪು ಬಂದಂಗಾತು ಆSS ಅಂತ ನಾಭಿಯ ಮೂಲದಿಂದ ಆಲಾಪ ಎಳದು ಅದರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿಂದs ಏಕತಾರಿಯ ತಂತಿಯನ್ನು ಮೀಟಿ--ಆಲಾಪದ ಧನಿಗೆ ಇದರ ನಾದದ ಜಾಯಿಂಟು ಹಾಕಿದ. ಹುಲ್ಲು ಗರಿಕೆಗಳು ತಲೀ ಎತ್ತಿ, ಕಿವಿ ಚಾಚಿ. ಮುಗ್ಧನಾಗಿ- ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕುಂತು ಕೇಳತೊಡಗಿದವು ...ಧನಿಗೆ ಧನಿ ತಿಕ್ಕಿ- ಮಿಂಚು

ಮೂಡಿ-ಕಾವು ಹುಟ್ಟಿ ...ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ನೆರಳಿನಿಂದ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಇವನ ಕುಂಡಿಯ ಬುಡುಕನ ಕಳ್ಳು ಸಣ್ಣಗೇ ಬೆವತು ಕರಗಲಿಕ್ಕೇ ಸುರುಮಾಡಿತು.. ಇತ್ತ- ಇವನ ಓಂಕಾರದ ಧನಿ ಮತ್ತ ಏಕತಾರಿಯ ಠೇಂಕಾರವ ಧನಿಗೆ ಚಂದ್ರ ಎಚ್ಚತ್ತು ನೆಟ್ಟಗs ಕೂತ ...ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬತ್ತಿ ಬಯಲಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದಾಗ ಕಲ್ಲಿನ ಹನಿಹನಿಗಳು ಕಣಕಣವಾಗಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಘನವಾಗತೊಡಗಿದಾಗ ಕಲ್ಲಿನಮ್ಯಾಲೆ ಊರಿದ ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಮೊಳಕಾಲು ಮಡಿಚಿ ಊರಿದ ಬಲಗಾಲು ಇಷ್ಟಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ಹುಕ್ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು !

ಕಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾತು. ಗಡಬಡಿಸಿ ಕೈಯುಕಾಲು ಹಿರದು ಹೊರಗ ತಕ್ಕೋಲಿಕ್ಕೆ ಅಂತ ಎಳದಾಡಿದ. ಎಳವಷ್ಟು ಮತ್ತಷ್ಟು ಒಳಗ ಹುಕ್ಕೊಂಡಾಂಗಾಗಿ-ಮೊಳಕಾಲು ಮೊಳಕೈಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ನೋವು ಮೂಡಿತು ...ಯಾರಾದರು ಇದ್ದು ತನ್ನನ್ನು ಎಳದು ಹೊರಗ ತಗದಾರೆಂದು ಆಸೆಗಣ್ಣಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಒಣಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೆಂಬೋ ಯಾರಿಲ್ಲ... ಹಾಂ... ತಕೋ. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಹೆಂಗಸು! ಇವನನ್ನೇ ನೋಡಿ ಇಷ್ಟಗಲ ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿಯುತ್ತ ...ಇವನತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ...ತನ್ನತ್ತ ಸಾಗಿ ಬರುವ ಆ ಹಸರು ಸೀರಿಯುವಳನ್ನ ಆಸೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕೂತ ...ಆಕೆ ಹತ್ತರ ಹತ್ತರ ಬಂದ್ಹಾಂಗೆ ಆಕೆಯ ಆಕಾರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಬಂತು . ಕೆಳತುಟಿ ದಾಟಿ ಹೊರಚಾಚಿದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಆಕಿ ನಕ್ಕ್ಹಾಂಗೆ ಕಂಡಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗಳ ನೆತ್ತರಿನಂತಹ ಕೆಂಪು. ಬೆರಳುಗಳ ಇಷ್ಟುದ್ದ ನಖಗಳು .. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನ್ನುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೊಲೆಗಳು... ಆ ವಿರೂಪದ ಹೆಂಗಸು ಇವನನ್ನು ಹೆದರಿಸೇನೆಂದುಕೊಂಡು ಹತ್ತರ ಹತ್ತರ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಆ ಹೆಂಗಸಿನದು ಅಗದೀ ಸಹಜರೂಪ.ಅನ್ನುವವನಂಗೆ ಯಾವ ಭಾವ ವಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾದುಕೂತಿದ್ದ .. ಆಕಿ ಬಂದು ಇವನ ಮೃದು ಮಾಂಸದೊಳಗೆ ತನ್ನ ನಖಗಳನ್ನು ಹೆಟ್ಟಿದರೆ ಹನಿ ಹನಿ ರಕ್ತ ಬಸಿದು- ಹಾss....ಅಂತ ಸುಖದ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುವವನಂಗೆ ನೆಳ್ಳಿದ....ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಿತ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಾದಾಗ ಆಕಿ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಮುಖ ಬತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು-ಇವನ ಕೈ ಹಿಡದು ಎಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡಿದಳು........

ಚಕ್ಕಂತ ಹಾಸಿಗಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಎದ್ದುಕೂತ ಕಲ್ಲಯ್ಯ. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ... ಅದs ಮನಿಯ ಹೊರಗಿನ ಕಟ್ಟಿಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಹಾಸಿಗಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತಾನೆ. ಇನ್ನೇನು ಮೂಡಲು ಬಿರಿದು ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರಿನ ಕೆಂಪು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕುಂತಿದೆ ....

ದಿನಾ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಕೋಣಿ– ಚಾಮರಗಳನ್ನ ಮಡಿಚಿ ಒಳಗ ತಂದಿಟ್ಟು ಚರಿಗೀ ತಗೊಂಡು ದಮ್ಮಡಳ್ಳದ ಕಡೆ ಹೊಂಡಬೇಕು. ಇಂದ ಎದ್ದವ ಭಾಳೊತ್ತು ಅಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟೇವಸ್ತ್ಯಾಲs ಕುಂತು ಕುಂತು- ಯಾವದೋ ವಾಯಡೊಳಗ ಎದ್ದು ಇತ್ತ ಊರ ಮುಂದಿನ ಹಳ್ಳದಕಡೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ ಚರಗಿ ಇಲ್ಲಾ ಏನಿಲ್ಲ ಎಲಾ ಇವನs.. ಅನ ಕೊಂಡು ಹೊಳ್ಳಿಮನೀಕಡೆ ನಡೆದ........ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲವ್ವ ಹೊರಗಬಂದು ನೋಡಿದರ ಕಟ್ಟೆವಸ್ತ್ಯಾಲಿನ ಹಾಸಿಗೀ ಹಂಗೇ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆಕಿ ಒಮ್ಮಿಗೇಲೇ ನಾಚಿಕೊಂಡವಳಂಗ ಅಯ್ಯs. ಅಂತ ಉದ್ಗರಿಸಿ ಭರಾಭರಾ ಹಾಸಿಗೀ ಎತಿಗೊಂಡು ಒಳಗತಂದು ಮಡಿಚಿ ಇಡಲಿಕ್ಕತ್ತಿದ್ದಳು ದಿನಾ ಮಡಿಚಿ ಒಳಗೆ ತಂದ ಇಡಾಂವ ...ಮನೀ ಒಳಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಬೈಲಕಡೇ ಹೋಗಬೇಕಾರ ಚೆರಗೀ ಒಯ್ಯತಿದ್ದಾ ಹೊರಗಿಂದ ಹೊರಗs ಬೈಲಕಡೇ ಹೋಗಿದ್ದಾನು. ಹೊಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟ ಬರಾಬ್ಬರೀ ಐತಿಲ್ಲೋ ಯಾಂಬಾಲ... ಅಂತ ಮನಸಿ ನೊಳಗ ಅನತಿರಬೇಕಾದರ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಒಳಗ ಬಂದು ಚರಿಗೀ ತಗೊಂಡು ಹೊಂಟ.... ಕಲ್ಲವ್ವ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಇಂವ ದಮ್ಮಹಳ್ಳದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದಿದ್ದ...

ಕಲ್ಲಯ್ಯಗ ಕಾಲಮರಿ ಬಿಗಘಂಗಾದವು ಕಾಲಿಗೆ ಒತ್ತಿಧಂಗ ಅನಿಸಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರ ಕಾಲಮರೀನs ಹಾಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮಕಾ ಕಿಂವಿಚಿ ಮುಂದನಡದ ಯಾತಕ್ಕ ಹೊಂಟೀನು ಅನ್ನುವ ಖಬರು ಇಲದವನಂಗ ಮಡ್ಡೀ ದಾಟಿ–ದಮ್ಮಹಳ್ಳಾ ದಾಟಿs ...ಹಾದೀ ಬಸಪ್ಪನ ಗುಡೀ ಹಂತೇಕ ಬಂದಾಗ ಎಚ್ಚರಾದಂಗಾಗಿ–ಎಲಾ ಇವನೌನ.. ಅನಕೊಂ ಡು ಗುಡೀ ಮುಂದ ದೀಪದಕಂಬ ನಿಂತಂಗ ನಿಂತ ಬಿಟ್ಟ.. ಯಾಕೋ ಹರ‍್ಯಾಗ ಎದ್ದಾಗಿಂದ ಎದೀ ಜಡಾ ಆದಂಗಾಗಿದೆ. ನೋವು ತುಂಬಿಕೊಂಡಂಗ- ಹುಣ್ಣಿನೊಳಗ ಕೀವು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಚುಟುಚುಟು ಅಂದಂಗ ಆಕಳಿಸುವ ರೀತಿಯೊಳಗ ಆs.... ಅಂತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಇಷ್ಟಗಲ ಬಾಯಿತಗದು ಹ್ಹಾ ಅಂತ ಸದ್ದುಮಾಡಿ ಎದಿ ಯ ತಳದೊಳಗಿಂದ ಬಂದ ದಟ್ಟವಾದ ಉಸರನ್ನ ಉದ್ದಕೇ ಹೊರಗಬಿಟ್ಟ. ಎದೀ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಗರಾಥಂಗಾತು, ಆಕಡೇ ಈಕಡೇ ನೋಡಿ ಗುಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಕಂಟಿ ಗೋಳ ಗುಂಪಿನಕಡೇ ಹತ್ತ ಹೆಜ್ಜೀ ಹೋಗೂದರೊಳಗs ಬೇಚೈನಿನ ಸೆಲಿಗೋಳು ಒ ದು ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಎದಿಯಭಾಂವಿ ಮತ್ತ ತುಂಬಿಧಂಗಾತು. ಇನೊಂದು ಉಸರು ಬಿಟ್ಟ....

... ಒಂದ ಚರಿಗೀ ತಗೊಂಡ ಹೋಗಿ ಬರಾಕ ಇಷ್ಟೊತ್ತ್ಯಾಕ ಬೇಕು ಅಂತ ಹೋಗಿ ಭಾಳೊತ್ತಾದರೂ ತಿರಿಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲಲಾ ಅಂತ ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಬಗ್ಗ ಕಲ್ಲವ್ವ ಕಾಳಜೀ ಮಾಡತಿರಬೇಕಾದರ ಕಾಲಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡು ಕಟಿಕೊಂಡವನಹಂಗ ಕಾಲು ಎಳದು ಹಾಕುತ್ತ ಅವ ತಿರಿಗಿ ಬಂದ....ಕೈಗೆ ನೀರು ಹಣಿಸಿ ಕಾಲು ತೊಳಕೋಲಿಕ್ಕೆ ನೀರು

ಕೊಟ್ಟು- 'ನೀರ ಕಾದಾವು .. ಎದ್ದ ಜರಿಗೀ ಜಳಕಾ ಮಾಡಿ ಬಿಡತಿಯೇನು . ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು. ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಗೋಣುಹಾಕಿದ. ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದಾಗಿಂದ ಗೋಲೀಗುಂಡಾ ಎಣಿಸಿಕೋತಕೂತಿದ್ದ ಮಗನಿಗೆ- 'ಎಪ್ಪಾ ಹಗ್ಗದಮ್ಯಾಗ ಅಜ್ಜನ ಧೋತ್ರ ಐತಿ. ತಗೊಂಡಬಾ....' ಅಂತ ಹೇಳಿಕೋತ ಗಂಗಾಳಕ್ಕ ಬಿಸಿನೀರು ತೋಡಿ ಬಚ್ಚಲಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದಿಟ್ಟಳು ...ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ನೀರು ತಲಿಯಮ್ಯಾಲ ಸುರುವಿಕೊಂಡಂಗೆ ಕಲ್ಲಯ್ಯನ ಎದಿಯೊಳಗಿನ ನಿರಾಕಾರ ತಳಮಳ ಇನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದಂಗಾತು....

ನ್ಯಾರೇಕ್ಕ ಕುಂತ....ರೊಟ್ಟಿ–ಖಾರಾ–ಮಸರಾ....ಕಲ್ಲವ್ವ ಹಂಚಿನ ಮ್ಯಾಗ ಬುರು ಬುರು ಅಂತ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಸುಟ್ಟು ಇವನ ತಾಬಾಣಿಗೆ ಒಗೆದ ಎರಡು ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರೊಳಗೆ ಬಗಿಹರಿಸಿದ ...ರೊಟ್ಟಿಯ ಒಂದೊಂದು ತುತ್ತು ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಧಂಗೆ ಇವನ ಎದಿಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿದ ತಳಮಳದ ನೀರು ಇಂಚಿಂಚು ಹೆಚ್ಚಾಧಂಗೆ- ಉಸಲು ಕಟ್ಟಿಧಂಗೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುವಾತು ಒಮ್ಮಿಗೆಲೇ ಒಡಲಿನ ಆಳದೊಳಗ- ನಾಭಿಮೂಲದೊಳಗ ಏನೋಧನಿ ಸ್ವರ ಒಡೆಧಂಗಾತು . ಮಕತಗ್ಗಿಸಿ ನ್ಯಾರೀ ಮಾಡತಿದ್ದವ ಸಟಕ್ಕನss ಮಕ ಮ್ಯಾಲಕೆತ್ತಿ ದಣದಣ ಅಂತ ಉರಿಯುವ ಒಲಿಯೊಳಗಿನ ಉರಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕತ್ತಿದ. ರೊಟ್ಟೀ ತಿನ್ನೂದುಬಿಟ್ಟು ಒಲಿಯಉರಿ ನೋಡತಿದ್ದ ಮಾವನನ್ನ ನೋಡಿ ಕಲ್ಲವ್ವ-'ಯಾಕಾss....ಹೊಗೀ ಬರಾಕತ್ತತೇನು ...' ಅಂತ ಕೇಳಿ ಉರಿಯುವದಂಟು ಒಳಗ ನುಗಿಸಿ ಇದ್ದ ಉರಿ ಆರಿ ಹೋಗುವಹಂಗ ಮಾಡಿ- ಖರೇನss ಹೊಗೀ ಹಿಡಿಸಿದಳು ...ಉದಗೊಳವಿಗಾಗಿ ತಡಬಡಿಸಿ-ತಗೊಂಡು ಊದಿ ಉರಿಮಾಡಿ ಇತ್ತ ಮಕ ತಿರಗಸುವಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ತಾಬಾಣಿನೊಳಗೆ ಕೈ ತೊಳಕೋಲಿಕತ್ಯಾನೆ !.... 'ಅಯ್ಯss....ಇನೊಂದ ರೊಟ್ಟೀ ಹಾಕತಿನ್ನೆಲಾss....?' ಅಂತ ಅನತಿದ್ದಂಗೇ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೊಂಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ....

---

* ಇನ್ನೂ ಬರೆದು ಮುಗಿಸದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೆಲವು ಪುಟಗಳು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ

● ಡಾ. ರವೀಂದ್ರ, ಎಂ.ಎ.

"ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಪವಿಚಾರಗಳು ಯಾವೂ ಇರಲಾರವು," ಎಂದು ಪಾಲ್‌ರಸೆಲ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆರೋಗ್ಯಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ,

ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನ :

ಇವೆರಡೂ ನೋವಿನ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಬಡತನವು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮರಣ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನೇಕ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಬಡತನವು ರೋಗಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಣಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬದುಕು--ಸಾವಿನ ನಡುವಣ ಗೆರೆಯನ್ನು ಕ್ಷೀಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಮಟ್ಟವು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಡತನ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮತೋಲ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ಜೀವಸತ್ವಗಳ ಕೊರತೆ, ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಕ್ವಾಶಿಯಾರ್‌ಕರ್ ಮತ್ತು ಮರಾಸ್ಮಸ್. ದೇಹದ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಬಡತನವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಈಗ ಸುಮಾರು 78 ಕೋಟಿ ಇದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 2000 ದಲ್ಲಿ 100 ಕೋಟಿಯಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯನ ತಲಾ ಆದಾಯವು 1985-86 ರಲ್ಲಿ 2596 ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ, ಬುದ್ಧಿಯ ಸದುಪಯೋಗ, ಶಿಸ್ತು, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬಡತನದ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಣೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ (36%) 36 ಜನ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದಾರೆ. ಜನರ ಅನಕ್ಷರತೆ ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಬಡತನದ ಸೀಳ್ನೋಟವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ರೋಗವು ಬಡತನವನ್ನು ಬಡತನವು ರೋಗವನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಕ್ಷಯ, ಹೊಟ್ಟೆಯಹುಣ್ಣು, ಅಸ್ತಮಾ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷಯ ರೋಗಿಯು 90 ದಿನ ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಮೈಸಿನ್ ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸತತ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ರೈಫಾಂಪಿಸಿನ್ ಮತ್ತು ಐ ಎನ್. ಹೆಚ್. ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನುಂಗಬೇಕು. ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ಬೆಲೆ 4 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಒಂದು ಇಂಜಕ್ಷನ್ನಿನ ಬೆಲೆ 3-50 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗಲು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೂ ಅಗತ್ಯ.

ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಧಗಧಗ ಉರಿಯುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲ ಅಗೆದಾಗ ಸಿಗುವ ಕೂಲಿ 8 ರಿಂದ 10 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಈಗ ನೀವು ಬಡರೋಗಿಯ ಪಾಡನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಓಡಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ...

ರೋಗ ಗ್ರಸ್ತ ಗಂಡನನ್ನು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಲಿಮಾಡಿ ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕಂಡು ಕಣ್ಣು ತೇವಗೊಂಡಿದ್ದುಂಟು. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯದ ಯೋಜನೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

ಧೂಮಪಾನ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮುಂತಾದ ದುಶ್ಚಟಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಡತನ ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಧೂಮಪಾನ ಹಾಗೂ ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳು :

1. ದೇವತೆಗಳ ಕೋಪ : ಜನರು ಅಮ್ಮ, ದಡಾರ, ಸಿಡುಬು, ಇವುಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಕೋಪದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ದೇವತೆಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ದೇವರನ್ನು ಕಳಿಸಿದೆವು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
2. ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದಿದ್ದರೆ, ದೇವರ ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಲವು ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.
3. ಕುಷ್ಠ, ತೊನ್ನು ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪಾಪದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದೂ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.
4. 'ದೃಷ್ಟಿ'ಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮುಟ್ಟಾದ ಹೆಂಗಸಿನ ನೆರಳುಬಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬಡವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಡವಳಿಕೆ ಇದೆ.
5. ದೆವ್ವ, ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಂದಲೂ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲವರು ದೇವರ ಕಾಟವೆಂದು ಕುರಿ, ಕೋಳಿ ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಾಂತಿ ಬೇಧಿಯಾದಾಗ 'ಬಾಲಗ್ರಹ' ಎಂದು ಯಂತ್ರ, ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಗು ಜನಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೊಕ್ಕಳ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಸಗಣಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿವೆ.

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಮೂಢರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲೂ ಮನೆಮಾಡಿವೆ.

ರೋಗಾಣು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೆ ದಡಾರ ಎದ್ದಾಗ ದೇವಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ.

ಇಂತಹ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಕಗ್ಗತ್ತಲನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ರೋಗದ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ : (Medical emergency)

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ತುರ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತನ ತೊಂದರೆ ಎಂದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಧಾನ್ಯಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹಣ

ಒದಗದಿರುವುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕಡ ಪಡೆದು ರೋಗಿಯನ್ನು ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ದುರ್ಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರೋಗಿಯ ಹಾಗೂ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಅಜ್ಞಾನವೂ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು.

ತುರ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ, ವಾಂತಿ ಭೇದಿ, ಅಸ್ತಮಾ, ಗರ್ಭಕೋಶದ ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ಅತಿಯಾದ ನೋವು, ಅಪಸ್ಮಾರ, ಹೃದ್ರೋಗ, ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪುವುದು, ವಿಷ ಜಂತುಗಳು ಕಡಿದಾಗ, ಅಪಘಾತ, ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅಗತ್ಯ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ತುರ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ದಳ'ದ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಲವು ಯುವಕರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ನಕಲಿ ವೈದ್ಯರು :

ಇವರು ಭೂಲೋಕದ ಯಮರಾಜರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನ, ಮುಗ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಸಹಜದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಔಷಧ ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಬಡಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನರನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಸವರಿ, ಗಿಲೀಟುಮಾಡಿ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನೀತಿ, ನಿಯತ್ತು, ವೃತ್ತಿಧರ್ಮ ಎಲ್ಲದಕ್ಕು ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಧನಸಂಪಾದನೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಬಹಳ ದಿನ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಲಿಯುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡ ಖಾಯಿಲೆಗಳು ಎಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ಇವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಅಂತಹ ವೈದ್ಯರು

ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ :

ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆರಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ ಸೂಕ್ತ ಗಮನವಹಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿಯೂ 8 ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಹೆಸರನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸೂಕ್ತವಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೋಲಿಯೋ ಡ್ರಾಪ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಿಪಲ್ ಆಂಟಿಜನ್ ಹಾಕುವುದು, ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ಲಸಿಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದೇಹ ಸಂರಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಧನುರ್ವಾಯು ನಿರೋಧಕ ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನೂ, ರಕ್ತವೃದ್ಧಿಯ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ತಪ್ಪದೆ ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಹೆರಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಎಕ್ಲಾಂಪ್ಸಿಯಾ, ಹೆರಿಗೆ ತಡವಾಗುವುದು ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸೇವೆಯು ಕೂಡಲೇ ಒದಗುವಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಪ್ರಸೂತಿದಳ' ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧವಿರುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸತ್ವಯುತ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಏರ್ಪಾಟಿದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಲ್ಲ. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ 1) ರೋಗ ಬರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು 2) ಎಳೆಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ 3) ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ :

ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನ ಇವೆರಡೂ ಕೂಡ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ನೈರ್ಮ

ಲ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶರೀರವನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಲ್ಲು ಮತ್ತು ಒಸಡುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. ತಂಬಾಕು, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಅಗಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಧೂಮಪಾನ ವರ್ಜಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

ಧೂಮಪಾನದಿಂದ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಕ್ರಾನಿಕ್ ಬ್ರಾಂಕೈಟಿಸ್, ಎಂಫೈಸಿಮಾ, ಹೃದಯಾಘಾತ, ಹೃದಯರೋಗಗಳು, ಬಾಯಿ, ಗಂಟಲು, ಧ್ವನಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಾಗೂ ಅನ್ನನಾಳದ ಕ್ಯಾನ್ಸರು, ಮೂತ್ರಕೋಶದ ಕ್ಯಾನ್ಸರು ಇವು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಕ್ಷಯದ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ :

ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಬಚ್ಚಲ ನೀರು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹರಿಯುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹರಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಹಾಗೂ ದನಕರುಗಳು ಒಂದೇ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಭಾವಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವುದು, ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಮಲಿನಗೊಂಡು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹರಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಮಾಲೆ (ಜಾಂಡೀಸ್), ಟೈಫಾಯಿಡ್, ವಾಂತಿಭೇಧಿ ಮತ್ತು ಕಾಲರಾ. ಶೇಕಡಾ 60 ರಷ್ಟು ರೋಗಗಳು ನೀರಿನ ದೋಷದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಅತಿ ಔದ್ಯಮೀಕರಣದಿಂದ, ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಬಚ್ಚಲು ನೀರು ಹರಿಯುವುದರಿಂದ, ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಹರಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಮನೆಯ ಕಸಕಡ್ಡಿ, ಕೊಳೆಯ ನೀರನ್ನು ದೂರಸಾಗಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರು, ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಲೆಟ್ರಿನ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ತ ಉಪಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.

ಶುದ್ಧವಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಶೌಚಾಲಯ ಹಾಗೂ ಮಲಸಾಗಾಣಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು.

ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ :

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟವು ಒಂದು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ (ಚೀನದ ನಂತರ) ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯದು. ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 2.4 ಭೂವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 15 ರಷ್ಟನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಮೇರಿಕಾ, ರಷ್ಯಾ, ಜಪಾನ್ ಈ ಮೂರೂ ದೇಶಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಹತೋಟಿಗೆ ತರಬಹುದು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಸಂತಾನ ನಿರೋಧ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾದುವೆಂದರೆ ನಿಶ್ಶಕ್ತಿ. ಬೆನ್ನಿನ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿನ ನರಗಳು ಸೇದುವುದು, ಹೊಟ್ಟೆನೋವು, ಮುಟ್ಟಾದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ರಕ್ತಸ್ರಾವ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ತೊಂದರೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಯಾವುದೇ ರೋಗಉಂಟಾದರೂ ಅದು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ತಪ್ಪುಸಂಶಿಕೆಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕು.

ಜಾತಿ ಮತ ಧರ್ಮಗಳ ಪರಿಧಿ ಮೀರಿ, ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ರಾಗಬೇಕು. ಇದು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರ್ತವ್ಯ ವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅರ್ಹ ದಂಪತಿಗಳಿಗೂ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಬಡತನ, ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನತೆಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ವಂಕಿ, ಕಾಪರ್ T ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಭಾರೀ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಳಿಸಿವೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ಅರ್ಹ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಧನಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ 'ಅದೃಷ್ಟ ಬಹುಮಾನ' ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪರಿಹಾರ :

ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಡನೆ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯವೂ ಮತ್ತು ಜಟಿಲವೂ ಆದುದೆಂದರೆ ''ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ''

ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ, ರೋಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ, ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ಇವು 'ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ'ದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳು.

ಆರೋಗ್ಯದ ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳು :

ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸ ಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೊಡನೆ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯೂ ಬೆರೆತಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಕಷ್ಟ ವಾಗಲಾರದು.

1) ರೋಗದ ಸೂಕ್ತ ಔಷಧೋಪಚಾರ
2) ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ.
3) ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ.

4) ನೈರ್ಮಲ್ಯ.
5) ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ
6) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ.
7) ಅಂಕಿ–ಅಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ.

ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿರುವ ಮಲೇರಿಯಾ, ಫೈಲೇರಿಯಾಸಿಸ್ (ಆನೆ ಕಾಲು ರೋಗ), ಕ್ಷಯ, ಕುಷ್ಟರೋಗ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಮೇಹರೋಗಗಳು ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಎಳಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ದೊರಕಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ,

•

1) ಅಂಗಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ, ಪ್ರಥಮಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳು, ಧೂಮಪಾನ, ಕುಡಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವುದು.

2) ಆಹಾರ : ಸಮತೋಲ ಆಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.

3) ಆರೋಗ್ಯ : (ವೈಯಕ್ತಿಕ) ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು, ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸು ವುದು, ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದು, ಉಗುರು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಉಗು ಳುವಾಗ, ಸೀನುವಾಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳು.

ಪರಿಸರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ :

1) ಗೃಹ ; ಸೋಪಿನ ಬಳಕೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರದ ರಕ್ಷಣೆ, ಕಸ, ಕೊಳೆ, ಮಲವನ್ನು ದೂರ ಸಾಗಿಸುವುದು. ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು.

2) ಪರಿಸರ ; ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆ, ನಗರ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.

3) ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ.

4) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ :
ರೋಗಗಳು ಯಾವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಅಂದರೆ, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ವೈರಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಏಕಾಣುಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಹರಡುವ ರೀತಿ, ಅದರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ 'ರೋಗ ನಿರೋಧಕ'ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು.

5) ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ :
ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮಾಲಿಕ–ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಣ

ಸಂಬಂಧ, ತಾಯಿಮಗು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಜನರು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು. ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತಗಳು ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ವಾದಷ್ಟು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಜನರು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ನಮ್ಮ ಬಡತನ ಹಾಗೂ ರೋಗರುಜಿನಗಳು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಜನತೆಯ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯ. ತತ್ವಗಳು ತತ್ವ ಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಾರದು.

ಎಷ್ಟುದ್ದ ?

ಹಿಗ್ಗಿ ಉದ್ದವಾಗುತ್ತಾರೆ
ಕುಗ್ಗಿ ಗಿಡ್ಡವಾಗುತ್ತಾರೆ
ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾ ಕುಗ್ಗುತ್ತಾ
ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ
"ಇದ್ದದ್ದು ಎಷ್ಟುದ್ದ ?"

— ಭ. ನಾಗರಾಜ್

ವಾನರ ನರನಾಗುವಲ್ಲಿ 'ಶ್ರಮ'ದ ಪಾತ್ರ

● ಫ್ರೆಡೆರಿಕ್ ಏಂಗೆಲ್ಸ್/ಎನ್. ಎಸ್. ಚಿದಂಬರರಾವ

ಇಡೀ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ- "ಶ್ರಮ". ಹೌದು.. ಇದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಮತ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಮಾನವನ "ಶ್ರಮ"ವೇ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್‌ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ; ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೇ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಒದಗಿಸುವ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಶ್ರಮವು ಸಂಪತ್ತನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, "ಶ್ರಮ"ವು ಮಾಡುವುದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗುರುತರವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಈ "ಶ್ರಮ"ವು ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಗತ್ಯ,-"ಶ್ರಮವೇ ಮಾನವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ"-ಎಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾರದಂಥ ಯುಗದಲ್ಲಿ-(ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಭೂಗರ್ಭ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು "ತೃತೀಯ ಹಂತದ ಕಾಲ"-ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ)-ಬಹುಶಃ ಆ ಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಾನರಾಕೃತಿಯ ಮಂಗಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು- ಈ ಪ್ರದೇಶ ಈಗ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ತಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರೆನಿಸುವ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಾರ್ವಿನ್ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.- ಇವುಗಳ ಮೈತುಂಬಾ ರೋಮಗಳು; ಗಡ್ಡ ಮತ್ತು ಚೂಪಾದ ಕಿವಿಗಳು- ಇಂಥ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮರ ಹತ್ತುವಾಗ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಬದಲಾಗಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಬಿಡುವಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಿಲುವು ನೇರವಾಗತೊಡಗಿತು. ಹೀಗೆ, ಬಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ ನೇರ ನಿಲುವಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದುದು, ವಾನರ ನರನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದುದರ ಖಚಿತ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಸರಿ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನರವಾನರಗಳೂ ನೇರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವು. ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೇ ನಡೆಯಬಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಈ ಓಡಾಟವೇನಿದ್ದರೂ ತುರ್ತುಬಿದ್ದಾಗ- ಅದೂ ತೀರಾ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಅವುಗಳ ಸಹಜ ನಡೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಅರ್ಧನೇರ ಭಂಗಿ. ಈ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಅವು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಬಹುಪಾಲು ವಾನರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಬೆರಳ ಗಿಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೂರಿ, ಕಾಲುಗಳನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಉದ್ದನೆಯ ತೋಳಿನಾಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ತೂಗಾಡುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಶ್ಯ– ಒಬ್ಬ ಕುಂಟ ತನ್ನ ಊರೆಗೋಲುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆದಾಡುವಂತೆ ಕಂಡೀತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ನರವಾನರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲಿನ ಓಡಾಟದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಓಡಾಟದವರೆಗಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಎಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಈ 'ಆಧುನಿಕ' ನಡಿಗೆ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ರೋಮಭರಿತ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ, ನೆಟ್ಟಗೆದ್ದು ನಡೆದಾಡುವುದು ಪ್ರಥಮತಃ ಒಂದು ನಿಯಮವಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಅದೊಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದಾಗ, ನಮ್ಮ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಅಂಶನೆಂದರೆ,–ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಕೈಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನರವಾನರಗಳಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಕೈಗಳ ಉಪಯೋಗವು, ಕಾಲುಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ– ಕೈಗಳ ಪಾತ್ರವೇ ಬೇರೆ, ಕಾಲುಗಳದ್ದೇ ಬೇರೆ. ಕೆಳವರ್ಗದ ಸಸ್ತನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮುಂಗಾಲುಗಳಿಂದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನರವಾನರನ ಕೈಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ''ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು'' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಹುತೇಕ ವಾನರಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ- ಹಾಗೂ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಚಿಂಪಾಂಜಿಯಂತೆ, ರೆಂಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಹಣ್ಣುಗಳ

ನ್ನಾಗಲೀ ಎಸೆಯಲು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಾಗ, ಮಾನವನಿಂದ ತಾವು ಅನುಕರಿಸಲು ಕಲಿತ ಹಲವಾರು ಸರಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನರವಾನರಗಳ ಅಸಕ್ತ ಕೈಗಳಿಗೂ, ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಳಗಿದ ಮಾನವರ ಕೈಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಕೈಗಳ ರಚನೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲುಬುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜೋಡಣೆ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ. ಆದರೂ, ಅತ್ಯಂತ ಅನಾಗರಿಕನೆನಿಸಿದ ಮಾನವನ ಕೈಗಳು, ಯಾವುದೇ ಕಪಿಯ ಕೈಗಳೂ ಅನುಕರಿಸಲಾಗದ ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬಲ್ಲವು. ಯಾವುದೇ ಕೋತಿಯ ಕೈಗಳೂ ಈವರೆವಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಒರಟುಕಲ್ಲಿನ ಚೂರಿಯನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿಲ್ಲ.

ನರವಾನರನಿಂದ ನರಮಾನವನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಪೂರ್ವಜರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ತುಂಬ ಸರಳವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಬೇಕು. ಮಾನವರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿರೂಪಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನಡೆಯ ಬಹುದಾದಂಥ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪಡೆದ ಅತ್ಯಂತ ಕೇಳಮಟ್ಟದ ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯನೂ ಸಹ, ಈ ಪರಿವರ್ತನ ಶೀಲ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ 'ಉತ್ತಮ'ನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಮಾನವನ ಕೈಗಳಿಂದ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ "ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲೊಂದು" ಆಯುಧವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರುವಲ್ಲಿ, ಅದೆಷ್ಟೋ ಶತಮಾನಗಳೇ ಗತಿಸಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು- ಈ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯೊಡನೆ ನಮ್ಮ "ಐತಿಹಾಸಿಕ ಯುಗ"ವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇದು ತೀರಾ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಅವಧಿ ಎನ್ನಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಂಶವಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟ– ಹಸ್ತವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು– ತನ್ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ. ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಈ ಮಾನವ ಹಸ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಲಿಲವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಹೇಗೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಬೆರಳುಗಳನ್ನೂ. ಕೈಗಳನ್ನೂ ತಿರುಗಿಸಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂತು.

ಅಂದರೆ, ಈ "ಹಸ್ತ" ಮಾನವನ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಅಂಗವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನ ಶ್ರಮದ "ಸೃಷ್ಟಿ"ಯೂ ಹೌದು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳು, ಕೀಲುಗಳು, ಹಾಗೂ ಕಾಲಾನಂತರ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಎಲುಬುಗಳೂ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ, ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು- ಇದನ್ನೇ ಶ್ರಮವೆಂದು ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ, ಈ ಶ್ರಮವು ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು- ಆ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ

ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯೇ ಮುಂಪೆ, ರಾಫೇಲನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ, ಥಾರ್‌ವ್ಯಾಲ್ಡ್‌ಸನ್‌ನ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಪೆಗಾನಿನಿಯ ಸಂಗೀತವಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ–ಬೆಳೆಯಿತು.

ಆದರೆ, ಈ ''ಹಸ್ತ''ವೊಂದೇ ಒಂಟಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲುದೆ ? ಇದು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ, ಸಂಯುಕ್ತ ಅಂಗರಚನಾವ್ಯೂಹದ ಒಂದು ಭಾಗವಷ್ಟೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಲಭಿಸಿದವೋ, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇಡೀ ಶರೀರಕ್ಕೂ ಲಭ್ಯವಾದವು ಇದು ನಡೆದದ್ದು ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ.

ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ, ಡಾರ್ವಿನ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ''ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಸ್ಪರಾನುಬಂಧ'' ನಿಯಮವಂತೆ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ಈ ನಿಯಮ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟು- ''ಒಂದು ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಗವೂ, ಅದ ರೊಡನೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಹ ಸುಸಂಬದ್ಧ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.'' ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು- ಕೆಂಪುರಕ್ತಕಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಕೋಶಕೇಂದ್ರವಿರದ ಹಾಗೂ ಜೋಡಿ ಅಸ್ಥಿಶಿರಗಳ ಮೂಲಕ ತಲೆಯು ಪ್ರಥಮ ಕಶೇರು ಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿ ಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಅಪವಾದವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಕ್ಷೀರಗ್ರಂಥಿಗಳಿವೆ– ತನ್ಮೂಲಕ ಅವು ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ, ಸೀಳುಗೊರಸುಗಳಿರುವ ಸಸ್ತನಿ ಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಮೆಲಕುಹಾಕಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂಥ ಉದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವೆ. ಯಾವು ದೋ ಒಂದು ಅಂಗಾಂಗದ ಆಕಾರದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯು ದೇಹದ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಬದಲಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ- ಏಕೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೂ ಸಹ. ನೀಲಿಕಣ್ಣು ಗಳಿರುವ ಬಿಳಿಯ ಬೆಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಿವುಡಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ವಾನ ವ ಹಸ್ತದ ಕ್ರಮಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ನೇರನಿಲುವಿಗೆ ಬೇ ಕಾದ ಕಾಲುಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ- ಇವುಗಳು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ, ಈ ಪರಸ್ಪರಾನುಬಂಧದ ನಿಮಿತ್ತ, ಶರೀರದ ಇತರ ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿವೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಕ್ರಿಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಇನ್ನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ- ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿವರಿಸಲಾರೆವು.

ಶರೀರದ ಇತರ ಅಂಗಾಂಗಳ ಮೇಲೆ ಹಸ್ತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಭಾವ ನೇರವಾದುದು ಹಾಗೂ ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥಾದ್ದು- ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ವಾನರ ಪೂರ್ವಜರು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ.

ಮಾನವಸಂಘ ಸಂಘಜೀವಿಯ ಉದಯ, ಮಾನವನ ಉಗಮಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿನ ಸಂಘಜೀವಿಗಳಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಖಂಡಿತ ಸಂಭವಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಣ ಮಾನವನ ಹತೋಟಿ ಅವನ ಕೈಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು– ಅಂದರೆ. 'ಶ್ರಮ'ದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಮಾನವನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಮಾನವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಗುರುತರಿಯದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸಂಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ, 'ಶ್ರಮ'ದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬನೆ ಹಾಗೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ, ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು– ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರಯೋಜನದ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಮಾನವತೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಜೀವಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಅವರ ಈ ಅನಿವಾರ್ಯ, ಅಗತ್ಯಗಳೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿದವು. ವಾನರಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿಯದ ಧ್ವನಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಆದರೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಶೃತಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟಾಯಿತು, ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾದ ಶೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಬಾಯಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶಿಷ್ಟಭಾಗಗಳೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸ್ಫುಟವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವುದನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಲಿತವು.

“ಶ್ರಮದಿಂದ, ಅಥವಾ ಶ್ರಮಪಡುವಾಗಲೇ ಭಾಷೆ ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು”- ಭಾಷೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಲಾದ ಈ ವಿವರಣೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಅತ್ಯಂತ ಸಮಂಜಸ ವಿವರಣೆಯಾದೀತು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಸಹ, ತನ್ನ ಸಹಜೀವಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಪುಟ್ಟವಿಷಯಕ್ಕೂ “ಭಾಷೆ”ಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ತನಗೆ ಭಾಷೆ ಬಾರದ ಬಗ್ಗೆ, ಅಥವಾ ಮಾನವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಬಗ್ಗೆ, ತನಗೆ ಏನೋ ಮಹಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಯಿ, ಕುದುರೆಗಳು ಮಾನವನ ಸಹವಾಸ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದಾಗಿ, ಸ್ಫುಟವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕವಿಗಳನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಮಿತ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾವುದೇಯನ್ನು ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೂ ಕಲಿತುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ

ಅಲ್ಲದೆ, ಅವು ಕೆಲವು ಭಾವನಾವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆ ಉಂಟಾಗಿ ಈ ಯಾವ ಭಾವನೆಗಳೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲೂ ಮೊದಲು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ- ''ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೂಕತನವನ್ನು ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯಂತೆ'' ದುರ್ದೈವದಿಂದ, ಅದು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗದ ಕೊರತೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ತುಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಧ್ವನಿಪೆಟಿಗೆಯ ರಚನೆಯು ಈ ಮೂಕತನವನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಯ ಕೆನ್ನೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳು, ಮಾನವನ ಕೆನ್ನೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾನವನಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಲ್ಲಿಯಬಲ್ಲವು- ಹೌದು–ಗಿಣಿಯೂ ಪಕ್ಷಿಯೇ ತಾನೆ ? ಅತ್ಯಂತ ವಿಕಾರಧ್ವನಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಅದು ಮಾನವನಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು, ತಾನೇನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಲ್ಲ- ಎಂಬ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ. ಗಿಣಿ ಮಾನವನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಬರೀ ಮಾತನಾಡುವ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ತಾನು ಕಲಿತ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಜಾಲವನ್ನೂ ಗಂಟಿಗಟ್ಟಲೆ, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ವಟಗುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅದರ ಸೀಮಿತ ಚಿಂತನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಅದು, ತಾನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲದು. ಗಿಣಿಗೆ ಬೈಯುವುದನ್ನು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡಿ. (ಇದು ಉಷ್ಣದೇಶಗಳಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವ ನಾವಿಕರ ದೊಡ್ಡಮನೋರಂಜನೆಗಳಲ್ಲೊಂದು) ಗಿಣಿಯನ್ನು ರೇಗಿಸಿ- ಅದು ತಾನು ಕಲಿತ ಬೈಗುಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೆಂದು ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಬರ್ಲಿನ್ ನಗರದ ತಳ್ಳುಗಾಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೂಗುವಷ್ಟು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿಯೇ ಅದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೈಯುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಚೂರುಪಾರು ತಿನಿಸನ್ನು ಬೇಡುವಾಗ ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಗೋಗರೆಯುತ್ತದೆ.

ನರವಾನರನ ಮಿದುಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮಾನವನ ಮಿದುಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ''ಶ್ರಮ'' ಹಾಗೂ ''ಮಾತನಾಡುವ'' ಶ್ರಮ- ಈ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಕಗಳಾಗಿವೆ ಮಾನವನ ಮಿದುಳು, ವಾನರನ ಮಿದುಳಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದೂ, ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಮಿದುಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ, ಅದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಬೆಳೆದವು- ಯಾವ ರೀತಿ ''ಮಾತು'' ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ, ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ''ಶ್ರವಣ''ವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ

ಹೋಯಿತೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿದುಳಿನ ವಿಕಾಸವಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾನವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದೂರವನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲವು- ಆದರೆ ಮಾನವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲವು. ನಾಯಿಗೆ ಮಾನವನಿಗಿಂತ ಚುರುಕಾದ ಆಘ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ- ಆದರೆ, ಮಾನವನು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಾಸನೆಯನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಆ ರೀತಿಯ ನೂರರಲ್ಲೊಂದು ಪಾಲಿನಷ್ಟೂ ನಾಯಿ ಗುರುತಿಸಲಾರದು. ನರವಾನರರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರದಿದ್ದ ಸ್ಪರ್ಶಜ್ಞಾನ, ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಮಾನವನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಮಾತು- ಇವುಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಮಿದುಳಿನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ತನ್ಮೂಲಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯ ಶಕ್ತಿ, ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿ-ಇವುಗಳು ಅದೇ ''ಶ್ರಮ'' ಮತ್ತು ''ಮಾತು''ಗಳ ಉನ್ನತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರೇರಕಗಳಾದವು. ಮಾನವ ಕೊನೆಗೆ ವಾನರನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ದಿಕ್ಕುಗಳು ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ, ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವಷ್ಟು (ಹಾಗೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು) ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಈ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಒಂದುಕಡೆ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ ಹೊಸತೊಂದು ಅಂಶ- ಅದೇ ಸಮಾಜ- ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂತು. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮಾನವನ ಉಗಮವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು ಈ ಸಮಾಜ.

ಮರ ಹತ್ತುವ ಮಂಗಗಳ ಸಮೂಹ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಹುಟ್ಟುಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ, ಇಂದಿನ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸರಿಗಟ್ಟಲಾಗದ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿಹೋಗಿರಬೇಕು ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಈ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಇದೀಗ ಮರ ಹತ್ತುವ ಮಂಗಳ ಗುಂಪಿಗೂ, ಮಾನವ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಯಾವದರಲ್ಲಿವೆ ?- ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು ''ಶ್ರಮ''ದಲ್ಲೇ. ವಾನರಸಮೂಹ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿರೋ

ಧವಿಂವಲೂ, ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇರೆ ಹೊಸದೊಂದು ಆಹಾರ ಪ್ರದೇಶ ಬೇಕೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗುಂಪು ಹೋರಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು- ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ. ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರೆತಷ್ಟನ್ನಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರ ಪಡೆಯಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಾನರಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಅವುಗಳ ಮಲದಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶ ಹೆಚ್ಚು ಫಲವತ್ತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಆಹಾರ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಹೀಗೆ ವಾನರರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದಾಗ, ವಾನರ ಸಂತತಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಏರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ–ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ತಟಸ್ಥವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಆದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತವೆ. ತಾವು ತಿನ್ನುವುದರ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ತೋಳ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು– ಅದು ತನಗೆ ಮರುವರ್ಷ ಮತ್ತೊಂದು ಮರಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದೆಂಬುದರ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ–ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರ ಹೀಗೆಂದೂ ಮಾಡಲಾರ. ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿಯದ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಮೇದು ಅಲ್ಲಿಯ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೋಳಾಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟವೆ. ಹೀಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಈ ಆಹಾರಸಂಹಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳ ಕ್ರಮಿಕ ರೂಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದಿನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಅವುಗಳ ರಕ್ತದ ರಾಸಾಯನಿಕ ರಚನೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಇಡೀ ಶರೀರ ರಚನೆಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹೊಸ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ತಳಿಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಈ ಆಹಾರ ಸಂಹಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ, ಕಪಿಯಿಂದ ಮನುಜರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಹೊಂದಿದ ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲು ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಹಾಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಇತರ ಕಪಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕಪಿಗಳು ತಾಳಿದ ಈ ಆಹಾರ ಸಂಹಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದ ಗಿಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಆ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರ ಭಾಗಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ "ಆಹಾರ"ವು ತುಂಬಾ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ, ಆಹಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇಹದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದವು. ಈ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಗಳೇ ಮುಂದೆ ಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬೇಕಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪೀಠಭೂಮಿಯಾದವು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ "ಶ್ರಮ" ಅಥವಾ "ಮಾನವಶ್ರಮ" ಎನ್ನಿಸಲಾರವು. ಮಾನವ ಶ್ರಮ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ

ಪಂತದಿಂದ. ಹಾಗಾದರೆ, ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸಿಕ ಜನಾಂಗಗಳ, ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾಡು ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಒರಟಾದ ಜನಗಳ ಜೀವನಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಮಾನವನ ಆನುವಂಶೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ಉಪಕರಣಗಳು ಯಾವುವು ? ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಬೇಟೆ ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವು ಆಯುಧಗಳೂ ಹೌದು. ಈ ಬೇಟೆ ಹಾಗೂ ಮೀನು ಗಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮಾನವನ ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ, ಹೊಸಕ್ರ ಮವಾದ ಮಾಂಸಹಾರದತ್ತ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ವಾನರನು ನರನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ಖಚಿತ ಹೆಜ್ಜೆ. ಮಾಂಸಾಹಾರವು ದೇಹದ ಜೀವ ಭಾಗವಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಘಟಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ದೇಹದಲ್ಲಾಗುವ ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಈ ಮೊದಲೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಹೋಲುವಂಥ ಅನೇಕ ಸಸ್ಯ ಸಂಬಂಧೀ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯವೂ ಉಳಿಯಿತು. ಪ್ರಾಣಿಜೀವನದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮಯ, ಸಾಮಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಂಸಾ ಹಾರವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಮಾನವನು ಹೀಗೆ ಸಸ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದನು. ಹೀಗೆ ಮಾಂಸದೊಡಗೂಡಿದ ಸಸ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರೀತಿಯು ಕಾಡುಬೆಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಡುನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಮಾನವನ ಪರಿಚಾರಕರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿ ಸಿತು. ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡ ರೀತಿ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಮಾಂಸಾಹಾರ ಕ್ರಮವು ಮಾನವನ ಮಿದುಳಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೀಗ ಮಿದುಳಿನ ಬೆಳ ವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಗತೊಡಗಿದವು. ಆದುದರಿಂ ದಲೇ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮಿದುಳು ಹೆಚ್ಚು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ''ಮಾಂಸಾಹಾರ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಎಂದಿಗೂ ಅವತರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ''– ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಹೇಳನ ಕಾರಿಯಾದ ಹೇಳಿಕೆಯೇನಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೇ ಮಾಂಸಾಹಾರಕ್ರಮವೇ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ನರಭಕ್ಷಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ (ಇದು ನಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ವಲ್ಲ. ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರ್ಲಿನರ್ ಜನಾಂಗದ ಪೂರ್ವಜರೂ ವೆಲಿಟೇಬಿಯನ್ನರೂ ಅಥವಾ ವಿಲ್ಜಿಯನ್ನರೂ ತಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರನ್ನೇ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು)

ಮಾಂಸಾಹಾರಕ್ರಮವು ಮತ್ತೆರಡು ಖಚಿತ ಹೊಸಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಒಂದು, ಬೆಂಕಿಯ ಉಪಯೋಗ, ಮತ್ತೊಂದು, ಪಶುಪಾಲನೆ. ಬೆಂಕಿಯ ಉಪಯೋಗವು ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿಸಿತು- ಏಕೆಂದರೆ, ಬೆಂದ ಆಹಾರ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಕ್ಕರ್ಧದಷ್ಟು ಜೀರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತೊಡಗಿತು. ಬೇಟೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಪಶುಪಾಲನೆಯು ನಿರಂತರವಾದ ಹೊಸ ಮಾಂಸದ ವಿಪುಲಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿತು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ರಾಸಾಯನಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದಷ್ಟೇ ಪುಷ್ಟಿದಾಯಕವಾದ ಹಾಲು ಮತ್ತು ಹೈನುಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಪಶುಪಾಲನೆಯಿಂದ ದೊರೆತವು. ಈ ಎರಡೂ ಹೊಸಹೆಜ್ಜೆಗಳೂ ಮಾನವನ ಅಭಿವೃಕ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಸಾಧನಗಳಾದವು. ಮಾನವನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಮುನ್ನಡೆಗಳೂ ತುಂಬ ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳು—ಆದರೆ, ಅವುಗಳ ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಹೊರಟರೆ, ನಾವು ವಿಷಯಾಂತರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಕಲಿತ; ಯಾವುದೇ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಬದುಕಲು ಕಲಿತ. ಬದುಕನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಏಕೈಕ ಪ್ರಾಣಿ ತಾನಾದುದರಿಂದ, ಮಾನವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ. ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಾದಿಗಳೂ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಹವಾಮಾನಗಳಿಗೂ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಒಗ್ಗಿಹೆಯಾದರೂ, ಅವು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರವು- ಮಾನವನ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಾನವನ ಉಗಮದ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಷ್ಣವಲಯ ಪ್ರದೇಶ; ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವನು ಚಳಿಗಾಲ, ಬೇಸಿಗೆ ಮುಂತಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದ ಶೀತಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಾಗ, ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅಗತ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಚಳಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ದ್ರತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ವಸತಿ, ಉಡುಪುಗಳು ಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶ್ರಮವಲಯಗಳು, ಹೊಸರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ.

ಹಸ್ತಗಳು. ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಿದುಳು-ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಕಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ, ನೆರವೇರಿಸಲು ಶಕ್ತರಾದರು. ಹೆಗ್ಗುರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವರದಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಮಾನವ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪೂರ್ಣವೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವೂ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವೂ ಆಗತೊಡಗಿತು. ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆಗಳೊಡನೆ ಕೃಷಿಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ನೂಲುವುದು, ನೇಯುವುದು, ಲೋಹಗೆಲಸ, ಮಡಿಕೆ ಕುಡಿಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಜಲಯಾನ— ಇವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೇ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು—ಕಲೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ. ಜನಾಂಗಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದವು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ರಾಜನೀತಿಗಳು ಜನ್ಮತಾಳಿದವು. ಇವುಗಳೊಡನೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾನವನ ಅದ್ಭುತ ಚಿಂತನಲಹರಿಯಾದ ಮತಧರ್ಮ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಮೂರ್ತ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಜನ್ಮ ಪಡೆದುದರಿಂದ, ಇವುಗಳು ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿತು; ಇವುಗಳೆದುರು, ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ದರ್ಜೆಯ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೀಳುಪದಾರ್ಥಗಳಂತೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದುಹೋದವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರಮವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದ ಈ ಬುದ್ಧಿ, ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೇ, ತಾನೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದ ಶ್ರಮವನ್ನು, ತನ್ನದಲ್ಲದ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸತೊಡಗಿತು- (ತೀರಾ ಅನಾಗರಿಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಇದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.) ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಪ್ರಗತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದೂ, ಮಿದುಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಪ್ರಧಾನವೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ, ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕಾರಣವೇ ವಿನಾ, ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲ ಎಂದು ವಿವರಿಸುವುದೇ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. (ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಮಿದುಳಿನ ಪಾತ್ರವಿದ್ದೇ ಇದೆ.) ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ಆದರ್ಶ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ ಉದ್ಭವಿಸಿತು; ಪುರಾತನ ಪ್ರಪಂಚ ಕೊನೆಗೊಂಡಂತಾಗಿ, ಈ ನೂತನ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಬೌದ್ಧಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣವೇ ನಮ್ಮ ಮಿದುಳನ್ನು ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ- ಡಾರ್ವಿನಿಯನ್ ತತ್ವದ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ, ಅತ್ಯಂತ ಭೌತವಾದಿಗಳೂ ಆದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಸಹ ಮಾನವನ ಉಗಮದ ಮೂಲ ಯಾವುದೆಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ- ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆದರ್ಶ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅವರು, ಮಾನವ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ "ಶ್ರಮ"ವು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾರರು.

ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಪರಿಸರವನ್ನು, ಮಾನವನಷ್ಟಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ, ಇವುಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವರನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಘಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಘಟನೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾನೂ ಸಹ ಬೇರೆಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾ

ನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಚಲನಾತ್ಮಕವಾದ ಕ್ರಿಯೆಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಜಾಲ ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಅಳಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ- ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತೀರಾ ಸರಳ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಒಳದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು. ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾಡುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾರಕವಾದವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ; ಸೇಂಟ್ ಹೆಲೀನಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಮೇಕೆ ಮತ್ತು ಹಂದಿಗಳು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿನ ಹಳೆಯ ಸಸ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ; ಇದರಿಂದ ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಾವಿಕರು ಹಾಗೂ ವಸಾಹತುಗಾರರು ತಮ್ಮೊಡನೆ ತಂದಂತಹ ಹೊಸ ಗಿಡಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಳಹದಿ ಹಾಕಿದವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಣಾಮ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾದುದು ಹಾಗೂ ತೀರಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದುದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮಾನವ ವಿಭಿನ್ನನಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದಂತೆಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಆತನ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಮುಖ್ಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ- ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪೂರ್ವ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಗಳೆಡೆಗೆ, ಯೋಜಿತ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪೂರ್ವ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುವುದು. (ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯಿರುವುದು) ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದು ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನೂ ಹೀಗೇ ನಾಶಪಡಿಸಿದರೂ, ಹೀಗೆ ದೊರೆತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೇ ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೆ, ಇಲ್ಲವೇ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೋ, ಮರಗಳನ್ನೋ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾನೆ- ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಸಸ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ನೀಡುತ್ತವೆಂದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ- ಅವನು ಉಪಯುಕ್ತ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ, ಇಡೀ ಭೂಖಂಡಗಳ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ-ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಇವಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಮೂಲಕ, ಸಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿ ಈ ಉಭಯತ್ರರನ್ನೂ ಮಾನವನ ಕೈಗಳು, ಅದೆಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದರೆ, ಈ ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪತ್ತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಡುಗಿಡಗಳಿಂದ ಒಡಮೂಡಿ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಇನ್ನೂ ಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ- ಆದರೆ ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಒಡನಾಡಿಗಳಾದ ಹಲವು ಜಾತಿಯ ನಾಯಿಗಳೂ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ತಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕುದುರೆಗಳೂ ಯಾವ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಲೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಹ ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತ ಕ್ರಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವುದು ನಮಗೆ ತರವಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ, ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸಾರಜನಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿರುವ ಭ್ರೂಣ ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು- ಅವು ಎಷ್ಟೇ ಸರಳವಾಗಿರಲಿ– ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಜೀವಕೋಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಚಿಕ್ಕದಾದ ನರಕೋಶವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೀಟಾಹಾರೀ ಸಸ್ಯಗಳು ತನ್ಮರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಯಾವು ದೋ ಒಂದು ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತಯೋಜನೆಯೊಂದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಪೂರ್ವನಿಯೋಜಿತ ಕ್ರಿಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು, ಅವುಗಳ ನರಮಂ ಡಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಸಸ್ತನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನರಿಯೊಂದು ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರ ಟಾಗ ನಿತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ, - ನರಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ತನ್ನ ವಾಸನೆಯು ಇತರರಿಗೆ ಪತ್ತೆ ಯಾಗದಂತೆ ನೆಲದಲ್ಲಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲದು- ಅವುಗಳನ್ನು ತನಗನುಕೂಲಿ ಸುವಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಬೆಳೆದಿರುವ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೂ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವಂತಹ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಸಹವಾಸವೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆ ? ಹೌದು- ಮಾನವನ ಭ್ರೂಣ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಹೊಂದುವ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳು, ಕ್ರಿಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಂಗಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿ ಹಾಸದ- ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನವ ಶಿಶುವಿನ ಬೌದ್ಧಿ ಕವಿಕಾಸವೂ ಸಹ, ಅದೇ ಪೂರ್ವಜರ ಬೌದ್ಧಿಕವಿಕಾಸದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಯಾಗಿದೆ.-(ಇತ್ತೀಚಿನ ಪೂರ್ವಜರ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.) ಆದರೆ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯ ಯಾವ ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತ ಕಾರ್ಯವೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಚ್ಚೊತ್ತುವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಮಾನವನಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗುಳಿಯಿತು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕೇವಲ 'ಉಪ ಯೋಗಿಸಿ' ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿ ಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವನಾದರೋ, ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರಯಿಸು

ವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ 'ಪ್ರಭುತ್ವ' ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮಾನವನಿಗೂ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಷ್ಟೇ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವೇ ''ಶ್ರಮ''.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಸಾಧಿಸಿದ ವಿಜಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇ ತೀರಾ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗೆಲುವಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯೂ, ಪ್ರಕೃತಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಗೆಲುವೂ ಮೊದಲು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಆನಂತರ, ಮೊದಲು ದೊರೆತ ಗೆಲುವನ್ನೇ ಹೊಸಕಿಹಾಕುವಂತಹ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನ, ಉಳುಮೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ, ಆ ಕಾಡುಗಳಾದರೋ, ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಭಂಡಾರಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಇಂಥ ಕಾಡುಗಳ ನಾಶದಿಂದ, ಆ ದೇಶಗಳ ಇಂದಿನ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಾವೇ ತಳಪಾಯ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಅಂದಿನ ಜನ ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಪ್ಸ್ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಇಟಾಲಿಯನ್ನರು, ಉತ್ತರದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣದ ಇಳುಕಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಪೈನ್ ಮರಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರು; ಆದರೆ, ತಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮದ ಬುಡಕ್ಕೇ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಅವರು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇಅಲ್ಲ- ಇದರಿಂದ ತಾವು, ವರ್ಷವಿಡೀ ಉಕ್ಕುವ ಪರ್ವತಜಲ ಚಿಲುಮೆಗಳನ್ನೇ ಬತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಸುಳಿವೂಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ, ಮೈದಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿದೆವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿದ ಜನಕ್ಕೆ, ಈ ಪಿಷ್ಟಾಂಶಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಗೆಡ್ಡೆ ಮುಂದೆ ಗಂಡಮಾಲೆ ಎಂಬ ಭಯಂಕರ ರೋಗಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟೀತೆಂಬ ಅರಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ, ವಿಶ್ವವಿಜೇತನೊಬ್ಬ ಮತ್ತೊಂದು ಅನ್ಯದೇಶವನ್ನು ಆಳುವಂತೆ, ನಾವು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿತಾ ಆಳಲಾರೆವು; ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಿಡಿದು ನಿಂತು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯನ್ನಿಡಲಾರೆವು. ಹೌದು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಮಿದುಳುಗಳ ಸಮೇತ ಇದೇ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದೇವೆ- ಅದರ ನಡುವೆಯೇ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಷ್ಟೇ, ನಮಗಿರುವ, ಬೇರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಣ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಇಷ್ಟೇ- ಮುಂತಾದ

ಅಂಶಗಳು ೬ಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕಾಲಸರಿದಂತೆಲ್ಲಾ, ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮಗುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪದೇಪದೇ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಇದರ ತಕ್ಷಣದ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲಾ ನಂತರದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿಶೇಷತಃ, ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲುಂಟಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಗತಿಯ ನಂತರ, ನಾವು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು; ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ಸಹಜ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ, ಮಾನವನಿಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಲಿಯತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆಗ, ಚೇತನ–ಜಡ, ಮನುಷ್ಯ– ಪ್ರಕೃತಿ, ಆತ್ಮ–ದೇಹ, ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಹೀನ, ಅಸಹಜ ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ, ಪುರಾತನ ಯುಗದ ಅಂತ್ಯವಾಗಿ. ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ತನ್ನ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಹೀಗೇ ಆಯಿತು.

ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ, ಬಹುದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಂತರ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ "ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ, ಹೇಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು, ನಮಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಮವೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಠಿಣವಾದುದೆಂದರೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲಾವಧಿಯ ನಂತರದ 'ಸಾಮಾಜಿಕ' ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ನಾವೀಗಾಗಲೇ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಹಾಗೂ ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾದ ಗಂಡಮಾಲೆ ರೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕೊರತೆ, ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಗಂಡಮಾಲೆ ರೋಗದಿಂದಾದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಯಾವ ಲೆಕ್ಕ ? ಹೀಗೆಯೇ 1847 ರಲ್ಲಿ ಐರ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಪೈರಿಗೆ ರೋಗ ಬಿದ್ದು, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಕ್ಷಾಮ ಬಂತು; ಆಗ ಇದೇ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಐರಿಷ್‌ಮನ್ನರು ಸಾವಿಗೀಡಾದರು. ಇನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ವಲಸೆ ಹೋದರು. ಈ ಜನ ನಷ್ಟದ ಮುಂದೆ ಗಂಡಮಾಲೆಯ ರೋಗ ಯಾವ ಮೂಲೆ ? ಇದೇ ರೀತಿ, ಅರಬ್ಬೀ ಜನಗಳು ತೈಲ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ- ಅದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದ ಅಮೆರಿಕಾ

ಖಂಡಗಳ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರಬಲ ಆಯುಧವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಅಂಶ- ಅವರ ತಲೆಗೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊಲಂಬಸನು ಅಮೆರಿಕಾ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ತಾನು ಮುಂದೆ ನಡೆದ ನೀಗ್ರೋ ಗುಲಾಮರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಳ ಹದಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಆತ ಭಾವಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹದಿನೇಳು ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನ ಗಳಲ್ಲಿ ಉಗಿಯಬಂಡಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ- ತಾವು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆ ಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಲಕರಣೆಯೊಂ ದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ- ಎಂಬ ಅಂಶ ಹೊಳೆದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಉಗಿಬಂಡಿ ಸಲಕರಣೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕೈಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರನ್ನು ರಿಕ್ತಹಸ್ತರನ್ನಾಗಿಸಿ, ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಎಂಬ ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಆದರೆ, ಇದೇ ಸಲಕರಣೆ, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ನಡುವೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವರ್ಗ ಕಲಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಈ ಕಲಹ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವರ್ಗಭೇದಗಳು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಇದರಿಂದ ಇಷ್ಟಂತೂ ನಿಜ- ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ದೀರ್ಘಕಾಲಾ ನಂತರ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಲಿತದ್ದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಬಹುಕಾಲದ ಕಟು ಅನುಭವಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಶೇಖರಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ,- ಈ ಅಂಶ ಗಳಿಂದ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸದವಕಾಶವಿದೆ- ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿ ಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಕ್ರಮಗೊಳಿಸಲೂಬಹುದು.

ಈ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಬೇಕಾದುದು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ- ಕ್ರಾಂತಿ. ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದುಬಂದ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಇಡೀ ನಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕು,

ಇದುವರೆಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ಏಕೈಕ ಗುರಿ ಎಂದರೆ, ''ಶ್ರಮ''ದ ನೇರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ, ಈ ನೇರ ಪ್ರಯೋಜನದ ನಂತರ ಪದೇ ಪದೇ ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವ ದೀರ್ಘ ಕಾಲಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಲಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ದೊರೆವ ವಸ್ತು ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟ ಮಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ದಲ್ಲಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಒಡೆತನವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮಾನವನ ಈ

ಮಟ್ಟವನ್ನೇ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಮುಕ್ತಭೂಮಿಯೂ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಈ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಲ್ಲದ ಜೊಗುಸೆಲವನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಒಡೆತನವೂ ನಾಶವಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ. ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಬಿಟ್ಟವು; ಈ ವಿಭಜನೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಆಳುವ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಶೋಷಕ ವರ್ಗ—ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಆಳುವ ವರ್ಗದ ಪ್ರಬಲ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಎಂದರೆ, ಶೋಷಿತ ಜನಗಳ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ ಇಂಥ "ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಪದ್ಧತಿ" ಯದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಂಡವಾಳಗಾರನೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ವಿನಿಮಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶ್ಯಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೇರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಫಲ ಪಡೆಯಲು ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ- ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ತಯಾರಾದ ವಸ್ತು ಬಳಕೆದಾರನಿಗೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಬಂಡವಾಳಗಾರನ ಲಾಭಾಸಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

(ಏಂಗಲ್ಸ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ: ಆತನ ಪ್ರಬಂಧದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಎಂಬ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಬೇರೊಬ್ಬರ ಕೈಬರಹದಲ್ಲಿ, ಬೇರೊಂದು ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತವು):

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂಬುದು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇದು ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ವಿನಿಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಯಾವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರನೂ ತಕ್ಷಣದ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತ, ಕೇವಲ ತಕ್ಷಣದ, ಸಮೀಪದ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ– ಒಬ್ಬ ಉತ್ಪಾದಕನೋ, ವರ್ತಕನೋ ತಾನು ತಯಾರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಕೊಂಡ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆನ್ನೋಣ: ಆಗ ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತ. ನಂತರ, ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಬಗೆಗಾಗಲೀ,

ಅವನ್ನು ಕೊಂಡವನ ಬಗೆಗಾಗಲೀ ಅವನು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಹಜ ಪರಿಣಾಮಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಯೂಬಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪೇನಿನ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ಯಾವುದೋ ಲಾಭದಾಯಕ ಕಾಫಿ ಬೀಜದ ತಳಿಯೊಂದರ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿ, ಪರ್ವತದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂದೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ; ಅನಂತರ ಬಿದ್ದ ಭಾರೀ ಮಳೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಕ್ಷಿತ ಭೂಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡೊಯ್ದು, ಬರೀ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗಲೂ ಅವನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪದ್ಧತಿಯು, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೂ ತಕ್ಷಣದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ, ಈ ಫಲಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮ, ಅದೆಷ್ಟೋ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಂತರ ಬೇರೇನೋ ಆದಾಗ, ಅಷ್ಟೇಕೆ. ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೇ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದಾಗ, ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪೂರೈಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ- ಇದು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. "ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಚಕ್ರ"- ಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. 1873-74 ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ "ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಡೆ"ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜರ್ಮನಿಗೂ ಇಂಥ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು- ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿತವಾದ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನವು, ಕೆಲಸಗಾರರು, ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಚ್ಚಾಟಿಸಿತು; ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಲ್ಲದವರ ಬಳಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಯಿತು. ಹಾಗೂ...............

(ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯೂ ಅರ್ಧಾಂತಿಕ)

ದೇವರಹಳ್ಳಿಯ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗಾರರು

● ಡಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ದೇವರಹಳ್ಳಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ. ಉಡುಗಿರಿಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಉಡಮರಡಿ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣೋಕ್ತವೂ, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಆದುದು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯೂ ಒಂದು. ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗೆ ಈ ಊರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ಯಾವ ಸಂತೆ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವವರು ಎಂದರೆ ದೇವರಹಳ್ಳಿಯವರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ (ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ) ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಕಸುಬು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಉಪ್ಪಾರ (ಉಪವೀರ, ಮೇಲುಸಕ್ರೆ) ಕೋಮಿನವರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು– ಕೈತೋಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಯಲುಸೀಮೆ. ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಉದ್ಯಮ ಇಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಲ್ಪಡಲು ಕಾರಣ ಹತ್ತಿರ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹರಿದ್ರಾವತಿ ನದಿ (ಹಿರೇಹಳ್ಳ- ಚನ್ನಗಿರಿ ಬೇರೂರು ಸಾಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಕಡೆ ಇಂದ ಬರುವ ತುಂಬ್ರಿ ಹಳ್ಳ ಚಿಕ್ಕದು) ರಾಮಗಿರಿ ಆಚೆ ಗಂಗಸಮುದ್ರದ ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಶಾಂತಿಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸೇರುವ (ಸುಮಾರು 30 ಮೈಲು) ಈ ನದಿ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಹರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೆಕ್ಕಲು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ನದಿ ಹರಿವಿನ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರದ ಕೈ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ದೇವರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜನಾಂಗ. ಈ ಜನರು ನದಿ ದಡದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಗುಂಟೆ, ನಾಲ್ಕು ಗುಂಟೆ, ಹೀಗೆ ಕೈ ತೋಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ

ನೂರಾರು ತೋಟಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದೇವರಹಳ್ಳಿಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಸುಮಾರು 2500 ಎಕರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 500 ಎಕರೆ ದೇವರ (ಮುಜರಾಯಿ) ಜಮೀನು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 4000 ಎಂದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೈ ತೋಟ ಮಾಡುವ ಜನರು ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ಏತದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಅನಂತರ ಕೊಡಗಳಿಂದ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಉಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲ್ಲವೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನೀರೆತ್ತುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ತೋಟದ ಕೆಲಸವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ನದಿಯ ನೀರು ವರ್ಷವೆಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಮಳೆಯ ಅಭಾವ, ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಕೆರೆಗಳು, ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವಾಹ ಬಾರದೆ ಜನರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿಯೇ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಭಾವಿ ತೋಡಿ ನೀರೆತ್ತಿ ತರಕಾರಿ- ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳೆದು ಬಂದ ವೃತ್ತಿಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.

ವೈವಿಧ್ಯ :

ಹಿಂದೆ ಕೇವಲ ಸೊಪ್ಪು, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ತೋಟಗಾರರು ಈಗ ಕ್ಯಾರೆಟ್, ಮೂಲಂಗಿ, ಬದನೆ, ಬೆಂಡೆ, ತಿನ್ನಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಕಬ್ಬು ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಈಗ ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಕೋಸುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಬೆಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದರೆ ಎಕರೆಗೆ 10000 ದ ವರೆಗೆ ಆದಾಯ ತರುವುದು. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೋ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೋ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಗೆ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದು ''ರೇಡಿ''ಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೇಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಆಯ್ಕೆ ಪಡೆದು ಜನಪದಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಯೆ ಹಾಡುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಲಾವಿದರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಒಣ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಳೆಯು ದೇವರಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಆದರೆ ತರಕಾರಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾವಿರ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಬೆಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ

ಆರ್ಥಿಕತೆ : ಕುಟುಂಬ-ಸಮೂಹ;

ಹಿಂದೆ ಈ ತೋಟಗಾರರು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸದೆ ತಾವೇ ತಯಾರಿಸುವ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಯ ಮೆಣಸಿನ ಸಸಿ ಟೊಮೆಟೋ ಸಸಿಗಳು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಬೀಜವನ್ನು

ಹೆಚ್ಚು ಹಣಕೊಟ್ಟು ತರಬೇಕು; ಜೊತೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಇಳುವರಿ ಬಂದರೆ ಅನುಕೂಲ, ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅನಾನುಕೂಲವೂ ಉಂಟು.

ಈ ಕಸುಬನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಹಿಂದಿನವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಇದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಗದಿ ಹಣ ಇರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವರು. ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ತರಕಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟಿ ವಿನಿಮಯ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಇತರೆ ಖರ್ಚುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಬೆಳೆದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಊಟಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಂದ ಹಣ ಹಾಗೇ ಮಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಜೀವನ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ವ್ಯವಸಾಯ ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವೆನ್ನಬಹುದು.

ಒಂದು ಸ್ಯಾಂಪಲ್ : ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗಾರ ತನ್ನ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಹಾಗೆಯೇ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಬಲ್ಲ. ವಿನಿಮಯದ ರಾಗಿಯನ್ನು ಸಹ "ವಾತ"ಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಚೀಲ ವಾತದ ರಾಗಿ 25 ಸೇರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸುಗ್ಗಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ. ಈ ಅಂತರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ವ್ಯವಹಾರ.

ಸಾರಿಗೆಯ ಉಪಯೋಗ :

ಹಿಂದೆ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಾಗ ಈ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಗಂಡಸರು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು 15 ರಿಂದ 20 ಮೈಲು ದೂರದ ಸಂತೆಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು (ಹಾಮಗಿರಿ, ಜಾಜೂರು, ದುಮ್ಮಿ, ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು, ಚನ್ನಗಿರಿ, ನಲ್ಲೂರಿನ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ). ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುರಿತು "ಹರಕು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು/ ತದಗದಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು/ ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪು ಮಾರ ತಾರಪ್ಪ ದೇವರಳ್ಳೀರು /" ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಇದು ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗೀಗ ಇಲ್ಲಿನ ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು ದಾವಣಗೆರೆ, ಭದ್ರಾವತಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಮುಂತಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಸ್ಸು, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾರು

ಕಟ್ಟೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತೆ ಈ ಜನರ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ಆಡಂಬರ ಜೀವನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರಮ ಜೀವನ ಇಂದಿನ ಯುವಕ ಯುವತಿ ಯರಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂದೂ ಸಹ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಳೆಯ ಜನಗಳು ಮಾತ್ರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ–ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ 'ಕೊರಟ'ನ ವರೆಗೆ :

ಕೈತೋಟದ ಕಸುಬು ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಜನರು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಾಗ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತೋಟದ ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಬೆದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಫಲಕೊಟ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತ ಬೀಜ–ಗೊಬ್ಬರ ಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ರೈತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೂಲಿಗೆ ಹಣದ ನೆರವು ಈ ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಲ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಮೇ ತಿಂಗಳು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಗಾರರು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ - ಸಬ್ಬಸಿಗೆ, ಪಾಲಕ, ಹರಿವೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಒಮ್ಮೆ ಕಿತ್ತು ಮಾರಿದರೆ ಆದಂತೆಯೇ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಿರಂತರವಾದುದು ''ಕೊಯ್‌ಹರಿವೆ''. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕೊಯ್ದುಮಾರುವ ಈ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಕೊಡಗಳಿಂದ ನೀರು. ಮುಂಗಾರು ಹನಿಗಳು ಬೀಳುವವರೆಗೆ ಈ ಮಡಿಗಳು (2×2 ಮತ್ತು ಇಂಥ 2 ಸಮಾಂತರ ಮಡಿಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಡಬಲ್‌ಒಡ್ಡು.) ಕೊಡುವ ಸೊಪ್ಪಿಗೆ ದೇವರಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಕೊನೆಯಾಗಿ ಬೇರು ಬಗಿದು ತೊಳೆದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಹ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆ ಬೇರೇ ಕೊಳ್ಳು (ಕೊರಟು) ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒರಟು – ಆದರೆ ಮಸಾಲೆಯೊಡನೆ ರುಚಿಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದಾದ–ಪಲ್ಯದ ಸಾಮಗ್ರಿ.

ಕಣದ ಭಾವಿ – ಆರ್ಟೀಸಿಯನ್ ಮಾದರಿ:

ಕೊಯ್‌ಹರಿವೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಜನ ಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತಿರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಊರಲ್ಲಿಯ ಖಾಲಿ ಜಾಗವನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆ, ಬಾವಿಯ ಪಕ್ಕಗಳು, ದೊಡ್ಡಿಯ ಸುತ್ತಲ ಜಾಗ, ಹೀಗೆ. ಊರಿನ ವಾಯವ್ಯದ ಪಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋರಿ ಖಣ ವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮೂಲೆ ಹಾಗೂ ಕೋಟೆ ಮನೆಯ ಪಾಳುಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಂಜನೆಯನ ಗುಡಿಯ ಬಾವಿ, ಅಚ್ಛೋದ ಸರೋವರದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡಿ ಅಥವಾ ಕಿರು ಸರೋವರ ಮತ್ತು ಕಣದ ಭಾವಿ ಎಂದು

ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಹಾಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಣಪ ಬಾವಿ ಸುಮಾರು 30 × 40 ಆಯತವಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು 50 ಅಡಿ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು ಹೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಡವಿದೆ. ಇದರ ಹೂಳೆತ್ತಿ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಪಾಯಿಂಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ, ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಸೌಕರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸುತ್ತಲ ಸುಮಾರು ಜಾಗಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ದೊರೆತು ಅವರನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ದರಿ ರಂಗನಬಿಟ್ಟದ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನೇ ನವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಕಣಪ ಬಾವಿಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10,000 ರೂ.ಗಳ ಆಸ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡ, ಮೆಟ್ಟಿಲು, ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕಣಪ ಭಾವಿ ಕೆರೆಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಗೆ ಒತ್ತಿ ಇದೆ. ಕೆರೆಗೆ ಬಂದ ನೀರನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹಾಯಿಸಲು ತೂಬೆತ್ತುವ ಭೂಪರಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಡಿಗಳವರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಭಾವಿ ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರು ಹೊತ್ತು; ಗದ್ದೆಗಳವರು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುವಾಗ ಇವರು ಮಡಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕೆರೆ ಖಣದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಸಂಚಾರ. ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೊರಟಿತೆಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ಜನಸಂಚಾರ ಕಡಿಮೆ. ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ನೀರು ಮುಗಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಇಂಥವನ ಸೊಪ್ಪಿನ ತುಂಡುಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವಗಳೇ ನೀರು ಹಾಕುತ್ತವೆಯಂತೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ವಶೀಕರಣ ಮಂತ್ರವಿದೆ ಎಂದು ಸುದ್ದಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೂ "ಅಮ್ಮನೋರ ಆಣೆ" ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಧೀರರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಸುತ್ತಲಿರುವ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕುವರು. ಸುಮಾರು 50–60 ಕುಟುಂಬಗಳು ಈ ಕಣಪ ಭಾವಿಯಿಂದ ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆದು ಬದುಕುವುದುಂಟು. ಕಣಗಳ ಜೈವಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಸಿ, ಸಂಬರಗಾಗೆ (ರತ್ನಪಕ್ಷಿ), ಹೇದಿ ಬಣ್ಣದ ಗುಬ್ಬಿ, ಮರಕುಟಿಗ ಮತ್ತು ನಾಕಷ್ಟು ಗಿಳಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಇಡೀ ಊರಿನ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟು ಉಡಗಳಿಗೆ ಅಭಯ ಸ್ಥಾನ.

ವರಮಾನ :

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ವರಮಾನವನ್ನು ನಿಗದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಏಳು ಬೀಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಅನೇಕರೋಗಗಳು ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಜನ

ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ತೋಟಗಳು ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಎಕರೆಗೆ ಸುಮಾರು 10,000ದ ವರಮಾನ ತರುತ್ತವೆ. ಕಾಲು ಭಾಗ ಖರ್ಚು, ಕಾಲು ಭಾಗ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚವೆಂದುಕೊಂಡರೆ ಉಳಿದ $\frac{1}{2}$ ಭಾಗ ಅವರಿಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರ ಜೀವನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಉಳಿದ ತರಕಾರಿಗಳಿಗಿದ್ದರೂ ಸೊಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ರೋಗವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಣದ ಭಾವಿಯ ನೀರು $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಕೆಜಿ ಚಿಲ್ಲರೆಯಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುವ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಶನಿವಾರ ನಡೆಯುವ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಭದ್ರಾವತಿ ಹರಿಹರ ಮುಂತಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಗರಗಳ ರೇಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟಾಗಲೂ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಸಾಗಿಸಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈತೋಟ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದು. ಇಂದಿಗೂ ದೇವರಹಳ್ಳಿಯ ಸೊಪ್ಪು ಸುತ್ತಿನ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿ.

ಯೋಜನೆಯ ಚಾಚುಗಳು (Projections)

ಒಬ್ಬ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರ (ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಯ್ಯ) ಪ್ರಕಾರ ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೋಕಿನ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ತರಕಾರಿಯಂತೆಯೇ ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗೂ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾದದ್ದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ದೇವರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಹೂವಿನ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಬಂದೀತು ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರದ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ವ್ಯವಸಾಯವೆನಿಸೀತು. - ದೇವರಹಳ್ಳಿಗೆ. ಇದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳು, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸೇರಿದ ವಿಷಯ.

ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ : ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು - ದೇವರಹಳ್ಳಿ ಮಂಡಲ.

(ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ನೆರವು ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರಪ್ಪ ದೇವರಹಳ್ಳಿ. ಸಂಕಲನಕಾರ್ಯ – ಸಿ. ಆರ್. ಅಣಜಿ)

ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯ

● ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರದ್ದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಹೆಸರು. 1943 ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೊದಲ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈಗಾಗಲೇ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಮುದ್ರಣ ಕಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾವ್ಯಕೃತಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಜನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋದ ಕವಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ'ಯಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ 'ನವಪಲ್ಲವ' (1983) ದ ವರೆಗೆ ಕೆ ಎಸ್. ನ. ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ಹಾದಿ ಬಹು ದೀರ್ಘವಾದುದು. ಮಹತ್ವದ ಅನೇಕ ತಿರುವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆದ ಕಾವ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಫೀನಿಕ್ಸ್‌ನಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಘನವಾದ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದದ್ದು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ, ನವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು' ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದು ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣಾಗದೆ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾಗುತ್ತಾ ಬಂದ ಈ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ಈಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿಕ್ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ 1915 ರ ಜನವರಿ 26 ರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಕಿಕ್ಕೇರಿ ಸುಬ್ಬರಾಯರು. ತಾಯಿ ಹೊಸಹೊಳಲು ನಾಗಮ್ಮನವರು. ಮೈಸೂರಿನ, ಮೈಸೂರು ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿ ಆರಂಭದ

ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ, ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಜ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜೂನಿಯರ್ ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಓದು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. 1936 ರಲ್ಲಿ ವೆಂಕಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ತಿಪಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. 1937 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಸೇರಿ, ಮೈಸೂರು, ನಂಜನಗೂಡು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇವಾವಧಿ ಮುಗಿಸಿ 1970ರಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ, ಸದ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆ ಎಸ್.ನ. ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು, ನಾಲ್ವರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಲೇಶ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ತೇಯುತ್ತ ಬಂದರೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಂದೂ ಕಹಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿನ ರುಚಿ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ ಈ ಕವಿ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೇನೇ ಇರಲಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ತೋರುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ಅಪಾರ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ದೇವರಾಜ ಬಹದ್ದೂರ್ ಬಹುಮಾನ, ಶಿಲಾಲತೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಬಹುಮಾನ, 1970 ರಲ್ಲಿ ಚಂದನ ಸಂಭಾವನಾ ಗ್ರಂಥ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದುವು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಪಡೆದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರು ಈವರೆಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಈ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ನವೋದಯದ ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದ ಈ ಕವಿ ತಮ್ಮ ಸುಕುಮಾರ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಬದುಕಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿದ್ದು 'ಶಿಲಾಲತೆ' ಯಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನೇಕರ ಸಂಪರ್ಕ, ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕೆ ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಪಡೆದದ್ದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ.

ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನದ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕುವೆಂಪು, ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಮೊದಲಾದವರ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರಿಗೆ ಇತ್ತು. ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಜೀವನದ ಎರಡನೇ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿ. ಸೀ., ಅಡಿಗ ಮೊದಲಾದವರ

ಸ್ನೇಹ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಾಧ್ಯವು ನಿಷ್ಠೆ, ಜೀವನ ಪಕ್ಷತೆಗಳು ಮುಖ್ಯವೆನ್ನಬಹುದಾದರೂ, ಅವರು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಡೆದ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕವಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವರಾದರೂ ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ, ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳ ಮೌಲಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಮಾರಿಯ ಕಲ್ಲು (ಕಿರುಗತೆಗಳು), ಉಪವನ (ಪ್ರಬಂಧ–ವಿಮರ್ಶೆ), ದಮಯಂತಿ (ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಕತೆ) ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗದ್ಯ ಕೃತಿಗಳು.

ಯೂರಿಪಿಡಿಸ್‌ನ "ಮೀಡಿಯಾ" ಮಾರ್ಕ್‌ಟ್ವೈನ್‌ನ ಹೆಕಲ್‌ಬರಿ ಫಿನ್ನನ ಸಾಹಸಗಳು ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಗಳು. ಅವರ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು. ತಮ್ಮ ಗಂಭೀರ ಕಾವ್ಯದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಚೆಲುವಾದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು (Songs) ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ನವ್ಯ ಕೃತಿ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚೆಲುವಾದ ಹಾಡುಗಳ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗವಿದೆ, ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ನವಪಲ್ಲವದಲ್ಲೂ ಸೊಗಸಾದ ಗೀತೆಗಳಿವೆ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಗಾಯಕರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು ಅವು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದದ ಜನತೆಗೂ ತಲಪುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯ 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಈಗ ಸಿ. ಅಶ್ವತ್ಥರ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಯಾಗಿಯೂ ಹೊರಬಂದು ಅಪಾರ ಜನಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುತ್ತಿದೆ

***

ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಕವಿಯೆಂದೇ ಪ್ರಮುಖರಾದುದರಿಂದ ಸವಿವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ

1943 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದದು, ಅನನ್ಯವಾದುದು ಎಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಇದರ ಮೊದಲ ಎಳೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಚಾರ್ಯ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ Burns ಕವಿಯ Duncan Gray (ಮಾದ ಮಾದಿ) O my Love's Like a red red Rose (ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹುಡುಗಿ) Ac Fond Kiss (ಒಂದು ಮುತ್ತು) Bonnie Doon (ಬಿಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣು) Landor

ಕವಿಯ Rosa My lmer (ಪದುಮ) ಮೊದಲಾದ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕವಿತೆಯ ಭಾಷೆ, ವಸ್ತು, ಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹುಡುಗಿ ತಾವರೆಯ ಹೊಸ ಕೆಂಪು
ತಾವರೆಯ ಹೊಸ ಅರಳ ಹೊಳೆವ ಕೆಂಪು
ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹುಡುಗಿ ಕೊಳಲ ಮೆಲುನುಡಿಯಿಂಪು
ಕೊಳಲು ಮೋಹಿಸಿ ನುಡಿವ ಗಾನದಿಂಪು

(ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹುಡುಗಿ : ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು)

ಅರಸಿನ ಕುಲವೋ, ಏನಿದ್ದೇನು
ಸುರವಧು ರೂಪೋ, ಏನಿದ್ದೇನು
ಗುಣವೋ ಸೊಬಗೋ, ಏನಿದ್ದೇನು
ಪದುಮಾ ಇದ್ದುವು ನಿನಗೆಲ್ಲಾ (ಪದುಮ : ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು)

–ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಯಣಿಸುವ ವೇಳೆಯಲಿ ಬಂದು ಅಡಿಗೆರಗಿ
ಮುಂದೆ ನಿಂದಳು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಹುಡುಗಿ
ಇನ್ನೆಂದು ಬರುವಿರೆಂದೆನ್ನ ಕೇಳಿದಳು
ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನು

(ತಿಂಗಳಾಯಿತೆ ; ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ)

ಚಪ್ಪರಗಾಲಿನ ಮಂಚದ ಮೇಗಡೆ
ಮೆತ್ತನೆ ಹಾಸಿತ್ತು
ಅಪ್ಪಟ ರೇಸಿಮೆ ದಿಂಬಿನ ಅಂಚಿಗೆ
ಚಿತ್ರದ ಹೂವಿತ್ತು – ಪದುಮಳು
ಹಾಕಿದ ಹೂವಿತ್ತು

(ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ : ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ)

ತಿಳಿಗನ್ನಡದ ಆಡು ನುಡಿಯ, ದಿನಬಳಕೆಯ ಮಾತಿನ ಪ್ರಯೋಗ, ಲಯಗಳ ಸ್ಫೂ

ರ್ತಿ ಇವನ್ನು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆ' ಗಳಿಂದ ಪಡೆದದ್ದು; ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ 'ಪದುಮ' ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದವಳು. ಶ್ರೀ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ 'ದೇಸಿ' ಮತ್ತು 'ಮಾರ್ಗ' ಈ ಎರಡೂ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಗ ನಿರತವಾಯಿತಷ್ಟೆ? 'ಮಾರ್ಗ' ವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ರೂಢಿಸಿದರೆ, 'ದೇಸಿ' ಯನ್ನು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ರೂಢಿಸಿದರು ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್, ಪಾರಸಿಕರು, ಪ್ರಗಾಥಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕುವೆಂಪುವಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸ ಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಭಾಷಾಲಯಗಳ ಶ್ರೀ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವ ನ್ನು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಆರಂಭಿಕ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರೇಮ ಕವಿತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಗೂ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ತಿ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಅವರ 'ಒಲುಮೆ' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ (1932). ಈ ಸಂಗ್ರಹ ಕೂಡ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಹಾಗಿದೆ.

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ

ಮರುಹಗಲು ತೆರಳುವೆನು ನಾನೆಂದು ತಿಳಿದು
ಹಿರಿಯರೆದುರಿಗೆ ಬೀಳಕೊಳುವುದಕೆ ನಾಚಿ
ನನ್ನೆಡೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಹೆರರರಿಯದಂತೆ
ಬೆನ್ನ ನವವಧುವಂದು ಶಂಕಿಸುತ ಬಂದು
ಅಡಿಗೆರಗಿ ಹೋಗುವೆನು ಎನುತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು
ಬಿಡಲು ಬೆಪ್ಪಾದಂತೆ ನಾನೇಕೆ ನಿಂತೆ?

ಮಣಿದವಳ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಮುಂಗುರುಳ ತಿದ್ದಿ
ಅಣಿಯಾಗಿ ತುಟಿ ಕೆನ್ನೆ ಕಣ್ಣ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು
ನೆಳೆದಪ್ಪಿ ನಲ್ನುಡಿಯನೇ ಕಾಡಲಿಲ್ಲ?
ಕುಲದ ಕಟ್ಟಳೆಗಂಜಿ ಮೋಸವಾಯ್ತಲ್ಲ!
ಆರೀತಿ ಮನ್ನಿಸಿದ ಕುಲದ ಕಟ್ಟಳೆಯೆ
ದೂರವಿರಿಸಿಹುದೀಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನು! (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ : ಒಲುಮೆ)

ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಅವರ ಒಲುಮೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕೆ ಎಸ್ ನ ಅವರ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ

ನೋಡಬಹುದು.

ಪಶ್ಚಾತಾಪ

ಸಂಜೆಗೆನ್ನ ಪಯಣವೆಂದು
ತಿಳಿದವಳೆನ್ನ ಸುಂದರಿ
ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂದು
ತಡೆದಳಿಂತು ವಿನಯದಿ

ಕೆಂಪು ತುಟಿಗಳಿಂದ ಹೆರಸಿ
ನುಡಿಯಲಿಲ್ಲ ನಿಜವನು
ತೆರೆದ ಕಂಗಳುದಕ ಸುರಿಸಿ
ತೊಳೆದುವೆನ್ನ ಮನವನು

....
....
ಇರುಳಿನಲ್ಲೆ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ
ಅಪ್ಪಿ ಮುತ್ತ ನೊತ್ತಲಿಲ್ಲ
ಕಣ್ಣನೀರನೊರಸಲಿಲ್ಲ
ಒರಟನಾದೆನೇತಕೆ ?

ಸರಸ ವಿರಸವಾಯಿತಲ್ಲ
ಹೊರಟು ಬಂದೆನೇತಕೆ ? (ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ : ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ)

ಎರಡು ಕವಿಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಒಂದೇ. ಪತಿಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಧಾಟಿ ಒಂದೇ. ಕೆ. ಎಸ್. ನ, ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತೀ. ನ. ಶ್ರೀ. ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಚೆಲುವಾದ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೃದಯಂಗಮಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲ ಎಳೆ ತಿ.ನಂ.ಶ್ರೀ. ಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಮೊದಲು ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ, ತಿ. ನಂ. ಶ್ರೀ. ಅವರ ಒಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯ, ಕೆ ಎಸ್ ನಂ ಅವರ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು, ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರೇಮಕಾವ್ಯ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬದುಕಿನ ದುರಂತವನ್ನೂ ಒಳಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಬುದ್ಧ

ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿವಾಹಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಹೊಸ ದಾಂಪತ್ಯದ ಹರಯದ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ಒಲವು ವಿರಹಗಳ ಸುಕುಮಾರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದವರು ಕೆ ಎಸ್ ನ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನಬೇಕು.

ತಮ್ಮವು ಪ್ರೇಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲ, ದಾಂಪತ್ಯ ಕವಿತೆಗಳೆಂದು ಕೆ ಎಸ್ ನ ಈಚೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಕವಿತೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಣ ಸಾವಧಾನದ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ. ಕೆಳವರ್ಗದ ಸಮಾಜವೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕವಿತೆಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ನವಿಲೂರು, ಹೊನ್ನೂರು, ಮೊದಲಾದವು ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ನೆಲೆಗಳು. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕವಿತೆಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ನೆಲದವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರ್ನ್ಸ್ ಕವಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡಿ. ವಿ. ಜಿ. ಅವರು ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ, ಸರಳತೆ ಋಜುತೆಗಳೇ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹೂವಾಡಗಿತ್ತಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗರ ಮಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಉತ್ತರ, ಬಳೆಗಾರನ ಹಾಡು ಮೊದಲಾದ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿತೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭ, ಅಚ್ಚ ದೇಸಿಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ಚೆಲುವಾದ ಮುಖವನ್ನೇ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕವಿತೆಗಳು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಾದರೂ. ಬದುಕಿನ ದಾರುಣತೆಯ ಅರಿವು ಕವಿಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೆರೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ತರುಣಿಯ ನೋವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಬದುಕು ನೆಳಲು ಬಿಸಿಲ ಹಾದಿ
ಮಿತ್ತು ಕಳ್ಳ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಹೊಂಚುತಿಹುದು
(ಬಾರೆ ನನ್ನ ಶಾರದೆ : ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ)

–ಎಂಬಂಥ ಸಾಲುಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಗೌರಿ ಮತ್ತು ಕಂಬನಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಅನುವಾದಿತ ಕವಿತೆಗಳೂ ಬದುಕಿನ ದಾರುಣತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಕವಿತೆಗಳು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ, ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ವಾಸನೆ ಕೊಡುವ ಚೆಲುವಾದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ನಿರ್ಮಿಸಿದರು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ನಂತರ ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ ಕಾಲ ಕೆ. ಎಸ್. ನ.

ಇದೇ ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಐರಾವತ (1945), ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ (1947), ಉಂಗುರ (1949), ಇರುವಂತಿಗೆ (1952) ಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಗಿಂತ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೇನೂ ನಾವು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕಾಣುವ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಳಜಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ. 'ಹೀಗಾಯಿತು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಬಗೆಗಿನ ಚಿಂತನ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವ ಈ ಶುಭದ ಕಲ್ಪನೆ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಸಂಗ್ರಹದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ನೋಡಬಹುದು. ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ 'ಕಾವೇರಿ ಸ್ನಾನ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕಥನದ ಧಾಟಿ, ನವುರು ಹಾಸ್ಯ, ಸರಳ ರಗಳೆಯ ನಡೆ, ಆಡು ಮಾತಿನ ಸೊಗಸಾದ ಬಳಕೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರಾಮಯ್ಯ ಮೀಯಲೊಲ್ಲರು, ನೀರು ಅಣಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಬಹಿರಂಗ ಕಾರಣ. ಜೊತೆಗೆ
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಂದಾಗೆದೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಹನಿಗೆ ತಂಗಾಳಿ ಬಡಿ ವರಾರೋಗ್ಯ
ಮುರಿಯುವುದೆನುವ ಪ್ರಬಲ ಸಂಶಯ ಜೀವದೊಳಗೆ (ಕಾವೇರಿ ಸ್ನಾನ : ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ)

1949ರ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿಭಜನೆಯಂತಹ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಂಸಾರ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಕವಿತೆ. ಹಾಗೇ ರಾಜಕೀಯ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳಿವೆ. ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಜನನ, ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ, ಇದೇ ನಾಡು, ಮಾತು ಬೇಸರವಾಗಿದೆ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆ–ಆತಂಕ–ಆಕ್ರೋಶಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಕವಿಯ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು 'ದೇವರು, ಸೃಷ್ಟಿ, ಜೀವಿ' ಯ ಸಂಬಂಧದ ಆಸಕ್ತಿ ಕೂಡಿ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ರಾಜನಿಗೆ ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡದು ನನ್ನ ಬಿಡದು ನಿನ್ನ ದನಿ ಆ ಬಗೆಯ ಕವಿತೆಗಳು

ಮಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಕಥನ ಧಾಟಿಯ ಕವಿತೆ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರ ಕಾರಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ಮಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದರೆ, ಅನ್ನದ್ ತಪ್ಲೆ, ನನ್ ಲಚ್ಚಿ, ಜೆ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ರತ್ನನ ಪದಗಳ' ನೆನಪು ತರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಂತೆ ಕಾವೇರಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕಥನ ಕವನಗಳ ನೆನಪು ತರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಒಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಅನುಕರಿಸತೊಡಗಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬೇರೆ ಧಾಟಿ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ

ಇದ್ದರು ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ಛಂದಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಸಾನೆಟ್, ಬ್ಲಾಂಕವರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಫ್ರೀವರ್ಸ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಒಂದು ಸಾಫಲ್ಯ ಕಂಡದ್ದು 1958 ರ ಶಿಲಾಲತೆ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಎನ್ನಬೇಕು ತಮ್ಮ ಸುಕುಮಾರ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಗೆ ಬಂದು, ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಮುಖಾಮುಖಿಗೆ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ದೇವರು–ಸೃಷ್ಟಿ–ಜೀವಿಯ ಸಂಬಂಧ, ಕಾಲದ ವಸ್ತು, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತು, ಶಿಲಾಲತೆ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಗಳು ಇವೆ. ಆದರೂ ರಮ್ಯತೆ, ಕನಸುಗಾರಿಕೆಗೆ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ದುರಂತದ ಮುಖವನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಫ್ರೀದಿತೆ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಓಲಗ, ನಲವತ್ತರ ಚೆಲುವೆ, ನೀನಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸು, ಕೇಳಬೇಡ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಈ ಮಾದರಿಯ ಕವಿತೆಗಳು.

ದೇಶ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಕವಿತೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಡಂಬನೆಯ ಧಾಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಬಿಳಿಗೊಡಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕವಿತೆ. ಅಮೂರ್ತವಾದ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಗಡಿಯಾರದಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ, ಸೃಷ್ಟಿ – ಜೀವಿ – ದೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಬಿಳಿಯ ಹೂಗಳ ಕವಿತೆ, ಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಇಡದಿರು ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ, ಬೆಳಗಿನ ಮಂಜು, ಚಿರಂತನವೆನ್ನಬಹುದಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕವಿತೆಗಳು. ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾ ಮಾರ್ಗ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಕಾವ್ಯದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಎನ್ನಿಸುವ ಚಿತ್ರಕ ಶಕ್ತಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಬರದೆ, ಪ್ರತಿಮಾ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಒದಗತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಚೆಲುವಾದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅವು ಹೊಮ್ಮಿಸಬೇಕಾದ ದಾರುಣತೆಗೂ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಕಲಾಪ್ರಜ್ಞೆಗಳೆರಡೂ ದೂರ ಸಿಡಿದು ನಿಂತಿವೆ. ಈ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪದ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರು ಈ ವಾದವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಸುಕುಮಾರ ಲೋಕದಿಂದ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಶಿಲಾಲತೆಯ ಕಾವ್ಯದ ನೆಲೆಗೆ ಬರಲೇ ಬಾರದಿತ್ತೆಂದು ವಾದಿ

ಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಯೂ ಇದೆ. ಶಿಲಾಲತೆಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲೇ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಬರಿಯ 'ನವ್ಯತೆ'ಯನ್ನೇ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಲಾದೀತೇ ? ಎಂದು ಅನುಮಾನದ ದನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾಲೋಕದಿಂದ ಶಿಲಾಲತೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬಂದುದು ನಿಜವಾದರೂ. ಈ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಲತೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವೂ ಇದೇ. ಶಿಲಾಲತೆ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಘಟ್ಟ ಎನ್ನುವ ಜಿ ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಶಿಲ್ಪ, ಪ್ರತಿಮೆ, ಭಾಷೆ, ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ದರ್ಶನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿಲಾಲತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ : ಜಿ ಎಸ್. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ – ಚಂದನ – ಪುಟ – 29).

ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯ ನೋಡಿದಾಗ ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಭೂಮಿಗೀತ ಸಂಕಲನದ ದೃಷ್ಟಾರ ಶಕ್ತಿಯ ಎದುರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸೆ, ನಿರಾಸೆಗಳ ಕಾವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಸಪ್ಪೆ ಎನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು ಹೀಗೆ ಅಡಿಗರು ಭೂಮಿಗೀತ ಸಂಕಲನದ ಮುಖೇನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಲವರ ಕಾವ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಬದಲು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಬೇಂದ್ರೆ, ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯಂಥವರೂ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲೇ ಈ ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೋಷವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದನ್ನೇ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿಯೂ ಕಾವ್ಯದ ಧರ್ಮವಾಗಿಯೂ ಇವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ವಾಗ್ವಾದದಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಅಡಿಗರ ಭೂತ ಕವನದ 'ಅಗೆವಾಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ಕೋಶಾವಸ್ಥೆ ಮಣ್ಣು ಕೆಳಕ್ಕೆ, ತಳಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಲಿಯೆತ್ತಿ ಕುಕ್ಕಿದರೆ ಕಂಡೀತು ಗೆರೆ ಮಿರಿವ ಚಿನ್ನದದಿರು' ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳ ಮಾರ್ದನಿಯೆಂಬಂತೆ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಂಕುಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಅಗೆವಾಗ್ಗೆ ನಕ್ಕದ್ದು ನುಣುಪು ಕುಂಕುಮ ಭೂಮಿ. ಗುದ್ದಲಿಯ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿದೆ' ಒಂದು ಗಣಿಯಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಬೇಸಾಯಗಾರನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಗೆತ. ಕೋಶಾವಸ್ಥೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇನ್ನೂ ಆಳಕ್ಕೆ ಅಗೆಯಬೇಕು–ಚಿನ್ನ ಬೇಕಿದ್ದರೆ. ಬೇಸಾಯಗಾರನಾದರೋ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ತೃಪ್ತ. ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವ ಕವಿ ಆಳಕ್ಕೆ ಅಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ದೂರುವ 'ಗಹನ'ದ ಪ್ರೇಮಿಗೆ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಸಾಯಗಾರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಗೆಯುವವನಿಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಕುಂಕುಮ ಭೂಮಿಗಿಂತ ಆಳವಾದ್ದು ಬೇಕಿಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗಿ ಗುದ್ದಲಿಯ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾದರೋ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟದೇವತಾ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೊಗ್ಗಿಸುವ ಅಸಲು ಕಸಬು: ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರದು ಬಿತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆದೀತೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕೃತಾರ್ಥವಾಗುವುದು. (ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮರ 'ಅರವತ್ತು ಕವನಗಳು' ಸಂಗ್ರಹದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ) ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಹೇಳುವಾಗ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೊಂದರ ಕಡೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಅನನ್ಯತೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಡಿಗರ ಊರ್ಧ್ವಮುಖತೆಗೆ ಕೆ ಎಸ್ ನ ಅವರ ದೈನಿಕದ ಬನಿ ಪಡೆದ ಕಾವ್ಯ ಎದುರಾಗುತ್ತ ಆಲ್ಟರ್‌ನೇಟಿವ್ ಆದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ತರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ದನಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅರಕೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಕನ್ನಡ ನವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆ ಎಸ್ ನ ಕಾವ್ಯ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ, ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ, ರಾಮಾನುಜನ್‌ರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಭಾಷೆ, ಲಯ, ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಧೋರಣೆಯಲ್ಲೂ ಅಡಿಗರಿಗಿಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗುವ ಮೂಲಕ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಬದುಕಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರದು ಬದುಕಿಗೆ ಬದ್ಧವಾದ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ. ಅವರೇ ಸಂದರ್ಶನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ– 'ನಾವು ಸೋಲುಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರ್‍ತಾ ಇದೀವಿ. ಬದುಕನ್ನು ಒಪ್ಕೋಬೇಕು. ಬದುಕಬೇಕು ಚೆನ್ನಾಗಿ. ಭೂಮಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ದೇವ್ರು ಇದ್ರೆ ನೋಡ್ಕೊಳ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಸತ್ಯ'

ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯಿಂದ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲುವರೆಗೆ ಇದೇ ಅವರ ಜೀವನ ತತ್ವ ಎನ್ನಬಹುದು. ಶಿಲಾಲತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಇಡದಿರು ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟೋ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ

> ಮಗನ ಕಾಡುವ ತಂದೆ ನೀನಾಗು ಹಗೆಯಾಗು
> ಹಣ್ಣಾಗಿಸೆನ್ನ ಸಿರನು

ನಿನ್ನ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ನೆತ್ತರ ಹನಿಸುಕಾಣಲಿ
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಸು

ಬಂದ ಬಾಗಿಲು ಮಣ್ಣು; ಬಿಡುವ ಬಾಗಿಲು ಮಣ್ಣು
ನಡುವೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ತಾಯ ಕಣ್ಣು
ಈ ಕಣ್ಣ ಸೆರೆಯ ಕಲ್‌ಕೋಟೆಯಲ್ಲಾ ಹೊನ್ನು;
ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಡುವುದೇ ನಿನಗೆ ಬೆನ್ನು

ಕಾಣದ ದೈವವನ್ನು ನೆಚ್ಚದೆ, ಕಾಡುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬದುಕುವ ಛಲ ಹಿಡಿದ ಈ ಧೋರಣೆ ದೈವಿಕಗಳಿಗೆ ಮೀರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತರದ ಬದುಕಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು.

ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ (1960) ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಿಲೆಗೆ ಹೂವಿನ ವಂಕಿ, ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಮೊದಲಾದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. 'ನೀನಲ್ಲ ಮಾಯೆ' ಎಂದು ಭೂಮಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದು. ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯೂ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರಲ್ಲಿ ತಂದೆ–ತಾಯಿ–ಮಗ ಈ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕುಟುಂಬ ಮುಂದಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿತ್ತು. ಈಗಂತೂ ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆವರಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿದೆ. ಆದರೆ 'ಮನೆ' ಮಾತ್ರ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು' ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು. ನಿರಲಂಕಾರತೆ, ಸರಳತೆ, ಸಹಜತೆ. ನಾಟಕೀಯತೆ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಕವಿತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ Burns ಪ್ರಭಾವ ಮುಖ್ಯವಾದಂತೆ, ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಪಕ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಸ್ರಾ ಪೌಂಡ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಕ್ಯಾಂಟೋಸ್‌ಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಂತಿದೆ. ಆವರೆಗೆ ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದ ಸವಿನುಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾಗುತ್ತದೆ; ಭಾವನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಮುಪ್ಪು, ಒಂಟಿತನ, ಸಾವು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು

ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಸಂಗ್ರಹದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನವಿದೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ನಾಟಕೀಯ ಸ್ವಗತದ ಧಾಟಿ. ಕತೆಯನ್ನು ನೆಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿ, ಕಥನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಡೀ ಕವಿತೆಯೇ ಒಂದು ರೂಪಕವಾಗುವ, ಪ್ರಬಂಧ ಧ್ವನಿ ನೀಡುವ ಸಹಜ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಾಸಕ್ತರು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರು ಇದನ್ನು ತೆರೆದೆದೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರೆಂಬುದು ಈಗ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿ.

'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿ'ನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬದುಕಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನೇ ಅಷ್ಟು ಓರೆ ಮಾಡಿ ಅದರಾಚೆನ ರಹಸ್ಯದ ಅನುಭವವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ- (ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್) ಎಂಬುದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತು.

ಕುಂಕುಮ ಭೂಮಿ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು, ಆರತಿಯ ಸಂಜೆ, ಸಾಕು ಮಗ, ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ, ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ, ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ, ಇವನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ–ಈ ಕವಿತೆಗಳು ಸಂಗ್ರಹದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕವಿತೆಗಳು. ಸಂಗ್ರಹದ ಏನು, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕವಿತೆಗಳೂ ಹೌದು.

'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಕವನದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ನುಡಿಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ '

ಅತ್ಯಂತ ವೈಯಕ್ತಿಕವೆನ್ನಿಸುವ ವಸ್ತು ತನ್ನ ತೀವ್ರ ಸಂವೇದನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹಾಸ್ಯ, ಆಚರಣೆ. ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರದಾಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಸಾವಿನ ದುರಂತ, ಸಾವಿನ ತಮಾಷೆ, ಸಾವಿನ ಅಬ್ಸರ್ಡಿಟಿ– ಮೂರನ್ನೂ ತೋರುವ ಈ ಕವನ ಪ್ರೇಮ, ವಿರಹ, ಒಬ್ಬಂಟಿತನದ ಅವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಭವದ ತುಟ್ಟತುದಿಗೆ ತಂದು ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿ, ಕವಿಯ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಾರಕ್ಕಿಂತ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ನೆಡುತ್ತದೆ' (ಅಕ್ಷರ ಹೊಸಕಾವ್ಯದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್)

ಸಂಜೆಯೂ ಆಯಿತು, ನೀನೂ ಬಂದೆ–
ಬಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿತೆ ನಿನಗೆ ಸಂತೆಯ ದಿನ?

ಇಷ್ಟು ಕತ್ತಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೆ ಹೇಳು ?
ನಿನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ?

–ಹೀಗೆ ಲೋಕಾಭಿರಾಮ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಕವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡು ಮಾತು ಮತ್ತು ಧಾಟಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿಸುವ ಈ ರೀತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ತರಿಸುತ್ತದೆ.

'ಇರುಳ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಹಣೆಯೊಡೆದ ಹಗಲಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿ
ಮುಗಿದಿತ್ತು ಒಂದು ಸಂಜೆ'
'ಅನಿಲ ಸೀಮೆಯಲಿ ಉರುಳಿ ಹೋಗುತಿದೆ ಮಣ್ಣಿನೊಂದು ಮುತ್ತು'
'ಹುಚ್ಚಿ ಬೇವಿನ ತಲೆಗೆ ಹಕ್ಕಿ ಹಾಡಿನ ಹೆಡಿಗೆ

–ಮುಂತಾದ ಕೆ. ಎಸ್. ನ. ಅವರ ಚಿತ್ರಮಯವಾದ ಉಜ್ವಲ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದವರಿಗೆ 'ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು' ಕವಿತೆಯ ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದ, ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕದ, ನಿರಾಡಂಬರ ಭಾಷೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸೀತು. ಲಂಕೇಶ್ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಕವಿಯ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾರಕ್ಕಿಂತ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ನೆಡುವಂತಾಗುವುದು ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ.

***

'ನಿರಾಶೆ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥವಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಕವಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಇಟ್ಟವರು; ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದವರು. ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂಥ ಕಾವ್ಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.

ಡಿ. ವಿ. ಜಿ. ಅವರ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ

● ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ

ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಮೊದಲ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನ 'ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ' ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು 1922 ರಲ್ಲಿ. 'ಮರುಳ ಮುನಿಯನ ಕಗ್ಗ'– ಅವರ ಕಡೆಯ ಸಂಕಲನ, ಅವರು ದಿವಂಗತರಾದ ನಂತರ 1984 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ಸುಮಾರು ಐದು ದಶಕಗಳ ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ನಿವೇದನ (1924), ಉಮರನ ಒಸಗೆ (1930), ಮಂಕು ತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ (1943), ಶ್ರೀ ರಾಮಪರೀಕ್ಷಣಂ (1945), ಅಂತಃಪುರ ಗೀತೆ (1950), ಗೀತ ಶಾಕುಂತಲ (1960), ಶೃಂಗಾರ ಮಂಗಳಂ (1970), ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರೀಕ್ಷಣಂ (1971), ಹಾಗೂ ಕೇತಕೀವನ (1973) – ಇವು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳು. 'ಕಾವ್ಯ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ' – ಎಂಬ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನ 'ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ' ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸರಿಸುಮಾರು ವೇಳೆಗೇ ಬಿ.ಎಂ ಶ್ರೀ. ಅವರ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು' (1921) ಸಹ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಕೃಷ್ಣಾ ಕುಮಾರಿ' (1922), ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ಬಿನ್ನಹ' (1922) – ಸಹ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾದಂಥವು.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದುದು – ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ. 'ಶ್ರೀ'ಯವರ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು'– ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಸ್ತಿ, ಬೆಂದ್ರೆ–ಮೊದಲಾದವರ

ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಡಿ ವಿ ಜಿ 'ಉಮರನ ಒಸಗೆ'–ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು, ಪುತಿ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರೂ ತಮ್ಮ ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಆ ಕಾಲದ ಲೇಖಕರ ಸಮಸ್ಯೆ–ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿದ್ದಿತು. ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಬಿ ಎಂ ಶ್ರೀ, ಮಾಸ್ತಿ ಅವರಂತೆ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದ್ದು 'ಸಮನ್ವಯ ಮಾರ್ಗ'. ಇವೆರಡರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.

ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹಳೆ ಬೇರು ಕೂಡಿರಲು ಮರಸೊಬಗು
ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿ ಹಳೆ ತತ್ವದೊಡಗೂಡೆ ಧರ್ಮ ॥
ಋಷಿವಾಕ್ಯದೊಡನೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲೆ ಮೇಳವಿಸೆ ।
ಜಸವು ಜನಜೀವನಕೆ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ।

ಇದು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಧೋರಣೆ. ಪ್ರಾಚೀನಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಪಶ್ಚಿಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಈ 'ಸಮನ್ವಯ ಮಾರ್ಗ' ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು–ಪ್ರಾಚೀನ ರೂಪವನ್ನೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿ ಕುವೆಂಪು- ಮೊದಲಾದವರಂತೆ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ವಿದ್ಯೆಯೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತವಾದುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಬಹುಮುಖ ಆಸಕ್ತಿಯ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ- ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದಂಥವರು.

ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರು- ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯೆಂದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಹಾನಗಲ್ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ವೇದಾಂತ ಅಧ್ಯಯನ. ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಆಳವಾದ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ಪತ್ರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಲೇಖನ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೆನ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಂತೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆ– ಆಡಳಿತಗಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬರಹಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಅವರನ್ನು—ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರನ್ನಾಗಿಸಿತು.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಬರಹಗಳೂ- ಅದು ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನವೇ ಆಗಿರಲಿ, ತಾತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯೇ ಆಗಿರಲಿ- ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅವರ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು 'ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ'. 'ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯ'– ವಿ ಸೀ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಆಶಯವೆನ್ನಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಲೀ, ಸಂಗೀತವೇ ಆಗಲೀ, ನೃತ್ಯವೇ ಆಗಲೀ, ಚಿತ್ರಕಲೆಯೇ ಆಗಲೀ, ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಆಗಲೀ- ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂಥದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ''ಕಾವ್ಯವು ಬರಿಯ ವಿನೋದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲ, ಮನಃಪರಿಪಾಕಕ್ಕೋಸ್ಕರ... ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದು ಜನಜೀವನವನ್ನು ಉನ್ನತಿಗೆತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ಆಯುಧ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಸುಬುಗಳ ಜನದಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ವಿವೇಕವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿ ಅವರ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಉನ್ನತಗೊಳಿಸಿ, ಅವರ ಲೌಕಿಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ'' (ಜೀವ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ದೀಪಿಗೆ : ಪುಟ 121) 'ತನ್ನ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ಜೀವನ ಉತ್ತಮವಾದೀತೋ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅದನ್ನು ಪ್ರಿಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಕವಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ' (ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರೀಕ್ಷಣಂ)

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: 'ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ನವೀನತೆಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ವಿಷಯ ನವೀನತೆ. ವಿಷಯ ನವೀನತೆಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಬೋಧಕರ ಅಂತಃಕರಣ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿಯ ನೂತನ ಜ್ಞಾನಗ

ಳೂ ನೂತನ ಭಾವಗಳೂ ತುಂಬಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಹೊಸ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಚಾರ, ಒಂದು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಶಾಲತೆ, ಒಂದು ಹೊಸ ಜೀವನ ಕರ್ತವ್ಯ ಯೋಗ್ಯತೆ, ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚ ಸಹಾನುಭೂತಿ- ಇವು ನಾವು ಬಯಸುವ ನವೀನತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು.' (ಸಾಹಿತ್ಯಶಕ್ತಿ)

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯ ನವೀನತೆ ಮುಖ್ಯವೆನ್ನಿಸಿತೇ ಹೊರತು 'ಪ್ರಕಾರ ನವೀನತೆ' ಮುಖ್ಯವೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ನಮಗೆ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಪಿಪಾಸುವಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನವೋದಯದ ಉಳಿದ ಕವಿಗಳಿಗಿಂತ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರು ಭಿನ್ನವಾಗುವುದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರಿಗೆ ಮಹತ್ವವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. 'ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೊಸದು, ಇದು ಹಳೆಯದು ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆ ಚರಿತ್ರಕಾರನಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರತು ರಸಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕವಿಯ ವಾಕ್ಯವಿಧಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಅಪ್ರಕೃತ. ಕವಿಯು ಮಾತನ್ನು ಹೇಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದರೆ ಏನು ? ಅದರಿಂದ ಭಾವ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಯಿತೇ ರಸಾನುಭವವಾಯಿತೇ ?–ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ಪ್ರಶ್ನೆ.' (ಬಾಹುಬಲಿ ವಿಜಯದ ಮುನ್ನುಡಿ)

ಇದು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ– ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪದಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲಸವಿರಬೇಕು – ಅದು ಒಂದು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು'

(ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ)

-ಮೇಲಿನ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೇಳುವ ವಿಷಯವು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ- ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಬೇಕಾದ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಭಾಷೆ– ಒಂದು ಪಾರದರ್ಶಕ ವಸ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂವಹನ ಪಡಿಸಲು ಇರುವ ಒಂದು ಸಾಧನ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು; ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಬಹುಜನ

ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ 'ಭಾಷೆ ಒಂದು ಪಾರದರ್ಶಕ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಇದ್ದಿತು. ಅವರಿ ಅನುಭವದ ಸಂವಹನೆಗೆ ಅದು ವಾಹಕನೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಅದು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಅನುಭವದ ವಾಹಕವೂ ಅಲ್ಲ– ಅದು ವಿಚಾರ ವಾಹಕ. ಅನುಭವದ ಭಟ್ಟಿಯಿಳಿಸಿದ ಸಾರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಸಾಧನೆ.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರಲ್ಲಿ ಭಾವನೆಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿ. ಸಂವೇದನೆಗಿಂತ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿ- ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ 'ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರಿಯ ಕಣ್ಣೀರು ಕೇಕೆ ಜೊಲ್ಲುಗಳ ಕೆಸರು ತೊಪ್ಪೆಯಾಗಿಸದೆ, ಅವಕ್ಕೆ ಆಕಾರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಅವಯವ ದೃಢತೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಗಟ್ಟಿ ಯೆಲುಬು ಬುದ್ಧಿ' ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುವಾಗ ಕಾವ್ಯ ಬೌದ್ಧಿಕಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕುದಾದರೂ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾವನಾಂಶವನ್ನು ಅವರು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಆ ಬಗೆಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಲಿತಪಾಠ, ಅದರ ಸಾರ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು. 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ'– ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರ ಕಾವ್ಯದ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ.

ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಶೋಧ, ಉತ್ಕಟತೆ- ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಕಾಳಜಿ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರ ಸಾರವಷ್ಟೇ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಾವ ತೀವ್ರತೆಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳಾಗಲೀ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

1) ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ನಿಶಿತವಾದ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ
2) ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಸಕ್ತಿ
3) ಅನುಭವಗಳಿಗಿಂತ ಅದರ ಫಲಿತಗಳಿಗೆ ಅವರು ಕೊಡುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
4) ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಖರತೆ
5) ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಬರವಣಿಗೆ

ಈ ಜೀವನದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು–

ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವನ್ನು 'ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ' ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರು ಬಳಸಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ'ದ ಧಾಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತು. ಕವಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ 'ಸಂತ'ನಾಗುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮಾಥ್ಯೂ ಆರ್ನಾಲ್ಡ್ ಕವಿಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನವೊಂದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 'ಇಟಲಿ ದೇಶದ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಒಂದು ಹಬ್ಬದ ದಿವಸ ಜನರ ವಿನೋದ ಕೂಟವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆಂದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಊರ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಕೆ ಪ್ರಾಯದವಳು, ಸುಂದರಿ. ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳೊಡನೆ ಸಿಂಗಾರವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮರದ ಹಲಗೆಯ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಜಗಲಿಯ ಕೆಳಗಂಬವೊಂದು ಮುರಿಯಲು ಆ ಹಲಗೆಗಳು ಕುಸಿದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಆ ಸುಂದರಿಯು ಉರುಳಿಬಿದ್ದು ಸತ್ತಳು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನರು ಶವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ– ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ! ಆಕೆಯ ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಪುಗಳ ಒಳಗಡೆ ಚರ್ಮಕ್ಕಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು ವಿರಕ್ತಿಸೂಚಕವಾದ ನಾರುಡಿ ಅಥವಾ ಕಾವಿ. ಹೀಗಿರತಕ್ಕವಳು ಕಾವ್ಯದೇವಿ. ಮೇಲೆ ಅಲಂಕಾರ ಒನಪು ಒಯ್ಯಾರ; ಒಳಗೆ ಚಿಂತೆ 'ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಶಮೆ.

ಇದು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಡಿ ವಿ ಜಿ– ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು; ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ– ಅನುಭವದ ಶೋಧಕ್ಕಲ್ಲ; ಜೀವನಾನುಭವದ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನುಭವ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಅದರ ಫಲಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯ ಅನುಭವದ ಗುದ್ದಾಟದೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಈ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅವರ ಆಳವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸುಭಾಷಿತ, ನೀತಿಶತಕ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ– ಈ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ತೆಲುಗಿನ ವೇಮನ. ಕನ್ನಡದ ಸರ್ವಜ್ಞ–ಹಿನ್ನೆಲೆಗಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಹದವಾಗಿ ಕೂಡಿಬಂದು– ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಶೈಲಿಯೆಂದು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರ ಆಸಕ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಆಶಯವುಳ್ಳದ್ದು. ಪಂಡಿತ ಮಂಡಳಿಯಾಗಲಿ, ವಿಮರ್ಶಕ ವೃಂದವಾಗಲೀ ಅವರ ಗಮನದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ' ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಇದು ಪಂಡಿತರನ್ನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರನ್ನೂ ಪುಷ್ಟರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಲ್ಲ; ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯರಾದವರ ಮನೆಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟನಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆಯಂತಾದರೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ' ಈ ಉದ್ದೇಶವೂ ಸಹ ಭಟ್ಟಯಿಳಿಸಿದ ಜೀವನಾನುಭವದ ಸಾರವನ್ನು ಸೂಕ್ತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ, ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ'- ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯ, ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. 'ಉಮರನ ಒಸಗೆ' ಯಲ್ಲಿಯೇ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಅದು 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಅವರ ಕಾವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಬಹುಪಾಲು ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಛಂದೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ವೃತ್ತ, ಕಂದ, ಸೀಸಪದ್ಯ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ- ಈ ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಭಾಷೆ ಹಳಗನ್ನಡದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದವರೆಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತದೆ. 'ರೂಪ' ದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಟ್ಟರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. 'ವನಸುಮ'– ಆಡುಮಾತಿಗೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದು ಆಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ, 'ಶಿವನ ಸಮುದ್ರ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ವೃತ್ತ ಕಂದ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ರೀತಿಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನೂ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು:

ಮಾದರಿ 1

ವನಸುಮ.

ವನಸುಮದೊಲೆನ್ನ ಜೀ
ವನವು ವಿಕಸಿಸುವಂತೆ
ಮನವನನುಗೊಳಿಸು ಗುರುವೇ ಹೇ ದೇವ !

ಜನಕೆ ಸಂತಸವೀವ
ಘನನು ತಾನೆಂದೆಂಬ

ಎಣಿಕೆ ತೋರದೆ ಜಗದ ಪೊಗಳಿಕೆಗೆ ಬಾಯ್‌ಬಿಡದೆ

ಕಾನನದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯು
ಮೌನದಿಂ ಬಿರಿದು ನಿಜ
ಸೌರಭವ ಸೂಸಿ ನಲವಿಂವಂ
ತಾನೆಲೆಯ ಪಿಂತಿರ್ದು
ದೀನತೆಯ ತೋರಿ ಅಭಿ
ಮಾನವನು ತೊರೆದು ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯ ಪಡೆವಂತೆ

ಉಪಕಾರಿ ನಾನು ಎ
ನ್ನುಪ ಕೃತಿಯು ಜಗಕೆಂಬ
ವಿಪರೀತ ಮತಿಯನುಳಿದು ॥
ವಿಪುಲಾಶ್ರಯನಸೀವ
ಸುಫಲ ಸುಮ ಭರಿತ ಪಾ
ದಪದಂತೆ ನೈಜವಾದೊಳ್ಪಿನಿಂ ಬಾಳ್ವವೊಲು ॥

ಮಾದರಿ 2

ಗತಿಯಿಂದಸ್ಖಲಿತಮಂ । ಜನೋಪಕೃತಿಯಿಂದೌದಾರ್ಯಮಂ । ನಿತ್ಯಶು
ದ್ಧತೆಯಿಂ ಶಾಂತಿಯುಸು । ಗ್ರಭಾವನ ಶಿಲಾನಿರ್ಭೇದದಿಂ । ಪರ್ವತ
ಚ್ಯುತಿಯಿಂ ಕೆಂಪ್ರವ । ತಣ್ಪಿನಿಂ ಪ್ರಿಯತೆಯಂ । ಗಾಂಭೀರ್ಯಮಂ ಘೋಷದಿಂ।
ಸತತಂ ಬೋಧಿಸುತಿರ್ಪೆ ದೇವಿ ಸರಸೇ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯಾಶ್ರಯೇ ॥

ಗಿರಿಯ ಕೆಲದಿ ಬನದ ನಡುವೆ ಝರಿಯ ತೆರದಿ ಸುಳಿದು ಬರುತೆ
ತಲದ ಶಿಲೆಯನಿರಿದು ಕೊರೆದು । ಕೆಲದ ನೆಲವನರೆದು ಮುರಿದು ।
ವಿಮಲ ಜಲದ ವಿಪುಲ ಧಾರೆ । ಯಮೃತ ಲಹರಿಯಂತೆ ತೋರೆ ।
ದಣಿವ ಕಳೆಯುವೆಲರ ಬೀರಿ । ಮೃದುಲ ರವದಿ ಮುಂದೆ ಸಾರಿ ।
ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಸುಳಿದು ಸುತ್ತಿ । ಇತ್ತಲಿತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೊತ್ತಿ ।
ಅಲ್ಲಿ ಬಳುಕುತಿಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ । ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸುತಿಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ
ನೊರೆಯ ಸೇಸೆಗಳನು ಸೂಸಿ । ತೆರೆಯ ಚವರಗಳನು ಬೀಸಿ ।
ಬಾಲೆಯಂತೆ ನಲಿದು ಕುಣಿದು । ಕಾಳಿಯಂತೆ ಕನಲಿ ಮೊರೆದು ।
....

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕುತುಕಂ
ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಪೋಜೇ
ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಿ
ಉನ್ನತಿಯಂ ಪಡೆದು ಬಾಳ್ಗೆ ಶಿವನ ಸಮುದ್ರಂ ।

ಕೇತಕೀವನ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಕವನಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಹಳಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ನಡುಗನ್ನಡ ಛಂದೋರೂಪಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ– ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾದುದು, ಆಧುನಿಕವಾದುದು. ಉಳಿದ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧ್ವನಿ' ಕಂಡರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆಂಬಂತೆ 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧ್ವನಿ' ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಾವ್ಯಭಾವಗೀತೆಯ ಧಾಟಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಹರಿಕಾರನ ರೀತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ, ಒಳತೋಟಿಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಎದೆಯ ಗೂಡಿನೊಳೇನೊ–
ಗಲಭೆಯಾಗಿಹುದು
ವಿಧವಿಧದ ಹಕ್ಕಿಗಳು
ಚಿಲಿಗುಟ್ಟುತಿಹವು

ಹೊರಗೆ ಬಿಡಬೇಕಂತೆ
ಒಳಗೆ ಸೆಕೆಯಂತೆ
ಗರಿಬೀಸಬೇಕಂತೆ
ಕುಳಿರೆ ಜೋಮಂತೆ ।   (ಮೊದಲ ಮಾತು)

ಅಂತರಂಗದ ಒಳಗಿನ ದನಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ತುಡಿತ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. 'ನನಗೆ ಓದಲಿಕ್ಕೂ, ಯೋಚಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚವಾಗಿಯಾದರೂ ಬಿಡುವು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದೂ ಉಂಟು. ಅವು ಬಂದಾಗ ಅವು ಹಾರಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಗ ತೋಚಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ಆಗ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಚೀಟಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗುರುತು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಅಂಥ ಚೀಟಿಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿವೆ' (ಮುನ್ನುಡಿ) ಎಂದು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಸಕ್ತಿಯ ನಡುವೆ 'ಬಿಡುವು' ದೊರೆತಾಗ ಈ ಕವಿತೆಗಳು ರೂಪ ತಾಳಿವೆ. ಈ 'ಬಿಡುವು'-ಅವರ

ಸ್ವಂತವು, ಖಾಸಗಿಯಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸದೆಮು ರಾಗಂಗಳನು
ಕವಿತೆಯನು ಸುಟ್ಟು
ಎದೆಯ ಮಸಣವ ಮಾಡಿ
ತವಸಿಯೆನಿಸಿರಲೆ ?

ಕೆರಳಿ ರಾಗದ ಗಾಳಿ
ಬೀಸಿ ಹೃದಯದೊಳು
ಮುರಿಯೆ ಬಾಳಿನ ಬೇರ
ಗಾಸಿವಡುತಿರಲೆ ? (ಪ್ರಶ್ನೆ)

ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರಿಗೆ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ – ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಡಿದೆ. ಇಂಥ ಕಡೆ ನಾವು ಕಾಣುವ ತೀವ್ರತೆಗೂ, ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ, ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸರಮಾಲೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾಗು ಅಲ್ಲಿಯ ಅವರ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಆಗಿದೆ.'

'ಸದಾಸಂಜೆ'– ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಿಷಾದ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯವ ನ್ನೋದಿದಾಗ ವಿಶಿಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನೇಸರಿದ್ದೊಡದೇನು ?
ಪಗಲುಮೆನಗಲ್ಲ ;
ಮಬ್ಬು ಕವಿದೊಡದೇನು ?
ಇರುಳುಮೆನಗಲ್ಲ;
ಎಲ್ಲ ವೇಳೆಗಳೆನಗೆ
ಸಂಜೆಯಾಗಿಹವು

ಜಿ.ಎಸ್. ಆಮೂರರು ಇದನ್ನು Miltonic Overtone ಎಂದು ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವವರ ಪ್ರಯತ್ನ. ಮಹಾಜನರು ದಯೆತೋರಬೇಕು' (ಮುನ್ನುಡಿ, ಕೇಲಕೀವನ) ಎಂದು ಡಿ ವಿ ಜಿ ಕ್ಷಮಾಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಧುನಿಕ ಶೈಲಿಗಿಂತ, ಪ್ರಾಚೀನ ರೂಪಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಅವರ ಒಲವು ಗಾಡವಾಗಿದ್ದಿತು ಎಂದು ನಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಕೋ

ಚವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಅವರು ಅರಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಕವಿ ಸಹಜ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ ಮೀರಿನಿಂತು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕನ ಪಾತ್ರವನ್ನು, ಸಂತನ ಧಾಟಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವರ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ' ಅವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನವಾಗಿ. ಉಳಿದವು ಕಾವ್ಯದಾಖಲೆಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದದ್ದು.

ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರ ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿ: ಅವರ ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು 'ಸಾಮಾನ್ಯ'ರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ' ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥವು. ಸಂಗೀತವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಲಿಯದವರೂ ಇವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು' (ಮುನ್ನುಡಿ, ಅಂತಃಪುರ ಗೀತೆ). ಆದರೆ: ಇಲ್ಲಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಟುಕುವಂಥದಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

'ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ'- ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಕವಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

''ಕಾವ್ಯವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ (1) ಸ್ವಾನುಭೂತಿ ಪ್ರೇರಿತರೆಂದೂ, (2) ಲೋಕ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಪ್ರೇರಿತರೆಂದೂ ಎರಡು ಜಾತಿಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವಗಳನ್ನು, ಬಾಹ್ಯಪ್ರಪಂಚವನ್ನು, ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ– ಹೊರಪಡಿಸುವವರು ಮೊದಲನೆಯ ಜಾತಿಯವರು. ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಅಥವಾ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಅಥವಾ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜೀವಿತ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು– ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂತುಷ್ಟಿಗಾಗಿ, ತಮ್ಮೆದೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ- ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಇವರು. ತಮ್ಮ ಆಂತರಿಕಾನುಭವಗಳೇನೆಂಬುದರ ಸುಳಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೋರದೆ ಸಕಲ ಮಾನವರ ಅನುಭವಕ್ಕೊದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಜೀವಿತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವವರು ಎರಡನೆಯ ಜಾತಿಯವರು'' ಡಿ ವಿ ಜಿ ಯವರು ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವಂಥವರು.

ಹೊಸ ಓದು

ಖಾಸನೀಸ ಮೂಲಕ ಮೂಗೇಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು

● ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಳ್ಯ

ಬದುಕನ್ನು ಬಗೆದು ಅದರ ಎಳೆ ಎಳೆಯನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುವಂತೆ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ನಮ್ಮೊಡನೇ ಇದ್ದು ನಮಗೇ ತಿಳಿಯದೆ ವಿವರಗಳ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಒಳತೋಟಿಗಳನ್ನು ಓದುಗರೆದುರು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುವುದು ಖಾಸನೀಸರ ಕಥೆಗಾರಿಕೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಬದುಕಿನ ಯಥಾವತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೆಗೆದು ಮಾನಸಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುವುದಂತೂ ಖಾಸನೀಸರ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ಹಿಂಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುವಾಗಲೂ ಅದು ಓದುಗನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಖಾಸನೀಸರ ಪಳಗಿದ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ಕೈಕುಸುರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂಥದು. 'ತಬ್ಬಲಿಗಳು' ಎಂಬ ಅವರ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿಂದ ಸುರುವಾಗುವ ಅದರ ವಿವರಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿ, ರಾಯರ ಬೃಂದಾವನ, ರಥ ಇವುಗಳೊಟ್ಟಿಗೇ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಸೆದು ಅವುಗಳ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಖಾಸನೀಸರು ಎಲ್ಲೂ ವಾಸ್ತವತೆಯ ವಿವರಗಳಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಗುಮಾನಿ ನಮಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮೂರ್ತತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಅಮೂರ್ತತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ತತೆಯ ನೆಲೆಗೇ ಬಂದು ಮುಟ್ಟುವ ಅವರ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಅನನ್ಯವಾದ್ದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ 'ಮೂಗೇಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು' ವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರೇ ತಮ್ಮ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ "ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೆ. ನಮ್ಮ ಪಂಚತಂತ್ರಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಬೇತಾಳ ಕತೆಗಳಿಗೆ, ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ, ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ – ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರೇರಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು.

ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಆಳವನ್ನು ನಾವು ಬಗೆಯುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವ ಹೇಳುವುದೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೆ.

ಈ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಕಥೆಗಳಿವೆ– ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಯೇ ಪರಂಪರೆಯ ಕಥಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವೆ. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಎಳೆದೊಯ್ದು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬಿಡುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ದೇಶವನ್ನು ಬೇಕಂತಲೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂಗೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಲಾಜೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 'ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮಾರ್ಗವೋ ಒಬ್ಬನ ಅಜ್ಞಾತದ ತಪ ಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ಗವೋ' ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ 'ಯಾತ್ರೆ' ಕತೆಯ ನಾಯಕ ಗೋವಿಂದ ಅಜ್ಞಾತ ತಪಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು ಗಿರಿ ಗಹ್ವರಗಳ ಕಷ್ಟದ ಜಾಡು ದಾಟಿ, ಸುಖದ, ವಯಸ್ಸೇ ಆಗದ ಹಸಿವೇ ಕಾಣದ ತುದಿ ಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆನಿಸಿದರೂ ತಾನು ಆ ಹಿಂದಿನ ಆರಂ ಭಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗುವುದು, ವಾಸ್ತವತೆಯಿಂದ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ರೈತರ ಆಚಿನದನ್ನು ಭ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಕತೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೂ ಅವನು ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇಆಗದ್ದು ಯಾಕೆಂ ದರೆ ಅವನ ಮತ್ತು ಅವನಿರುವ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸೇ ಆಗದೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುವುದರಲ್ಲೇ ಇಡೀ ಕತೆಯ ಧ್ವನಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ತಂತ್ರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ 'ಮೂಗೇಲ' 'ನಕ್ಷತ್ರ ಮುಡಿದವಳು' 'ಒಳ್ಳೆಯವನು' ಎಂಬ ಕತೆಗಳಿವೆ.

'ಮೂಗೇಲ'ದಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಉದ್ದವಾಗಿ ವಿಲಕ್ಷಣಗೊಂಡ ಮನುಷ್ಯತ್ವಾರೋಪಿತ, ದೇವತ್ವಾರೋಪಿತವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವ ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜೀವ– ಮಾಂಸ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಬದುಕು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವುದನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥ ಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪನ ಕರುಳು ಸಂಬಂಧ ಕೂಡ ಕಡಿದು ಹಾಕುವಂತೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಮೂಗು ವ್ಯಾಪಾರೀ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಕತೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹುಗಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ತಡ ಕಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕನಸುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ, ತೀರಾ Material ಆಗುವ, ಮೇಲ್ಪದರಿನ ಬದುಕನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿರುವ ನಮ್ಮ ಇವತ್ತಿನ ಬದುಕನ್ನು 'ನಕ್ಷತ್ರ ಮುಡಿದವಳು' ಕತೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೋಮಲತೆ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ತಳುಕು ಹಾಕಿ ಆ ಕೋಮಲತೆಯನ್ನೂ ಆದರ್ಶವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವವರು ಬದುಕನ್ನು ಹೆಂಗೆ ಸಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹೀಗಾಗಿ ಆಕಾಶದ ತಾಪತ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಈಗ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಮಾತುಗಳೇ ಆ ಇಡೀ ಕತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದೇ ಥರದಲ್ಲಿ 'ಒಳ್ಳೆಯವನು' 'ಜೀವ ಪಕ್ಷಿಯ ಕತೆ' ಇವೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಈ ಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾಗೇ ಕಾಣುವ 'ಸಂಸಾರ' 'ಕ್ರೌಂಚ' ಎಂಬ ಕತೆಗಳು ಭಾವಗೀತೆಯನ್ನು ಓದಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ದೆಹಲಿಯಂಥ ಉರಿಯುವ ಊರಿನ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಸಂಸಾರ ಹೂಡುವುದೇ ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ದಿಲ್ಲಿಯ ಕಾಂಕ್ರೀಟಿನೊಳಗೂ ಜೀವಸೆಲೆ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಈ ಕತೆ ದಿಲ್ಲಿಯ ಮನುಷ್ಯರ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಿನ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವನ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ದ್ರವಾದ ಏನೋ ಒಂದು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹಂಗೇ 'ಕ್ರೌಂಚ' ಎಂಬ ಕತೆ ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತೆ. ಕ್ರೌಂಚದ ಮುದಿ ಕ್ರೌಂಚದ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕ್ರೌರ್ಯ, ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಜಗತ್ತು, ಅಧಿಕಾರದ ದಾಹ, ಸಾವಿನಂಥ ನಿಗೂಢತೆಯ ಒಡಲಲ್ಲೇ ಇವೆಲ್ಲ ಮೂಡುವುದು ಒಂದು ಗಂಭೀರ ಭಾವಗೀತೆಯಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಹಿಂಗೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಒಟ್ಟೂ ಕತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಕಥಾ ತಂತ್ರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲದೇಶಗಳ ಧಿಕ್ಕಾರದಲ್ಲೇ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದುವಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿವೆ. ವಾಸ್ತವವನ್ನು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ನಾವು ಈ ಹಿಂದಿನ ತಂತ್ರವನ್ನೇ ಯಾಕೆ ಬಳಸಬೇಕು ? ಅಥವಾ ಪರಂಪರೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಧುನಿಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಾಗ ಅವು ಪರಂಪರೆಯ ತಂತ್ರದಿಂದ

ಮುಂದುವರಿದ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನ್ನೇ ಮತ್ತೀಕಾ ಮತ್ತೆ
ಇಳಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನೇರ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೇ ಒಳತೋ
ಟಗಳ ಒಳಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ನಿರರ್ಥಕತೆಗಳನ್ನು
ಬಿಂಬಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು
ನೆನೆಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಖಾಸನೀಸರ 'ತಬ್ಬಲಿಗಳ'ನ್ನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ
ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಪತ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು, ವಯ
ಕ್ತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿದ ತಂತ್ರದ ಮೂಲಕವೇ
ಆದರೆ ಈ ತಂತ್ರವನ್ನೇ ಬಳಸುವುದು ನಮ್ಮ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೆ.
ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಕೂಡ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು 'ಕುಸುಮ ಬಾಲೆ' ಯಲ್ಲಿ
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಚದ ಆತ್ಮ ಎದ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮದ ಜೊತೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆ
ಸುವುದು, ಜೋತಮ್ಮಗಳು ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನೆರೆದು ಅವರವರ ಸುಖದುಃಖ
ಮಾತಾಡುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕತೆಯ ಮೈಯೊಳ
ಗೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ ಎನಿಸುವುದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲ ಪರಂಪರೆಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ಮೀರಿ
ತಮ್ಮದೇ ತಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ ಕತೆ
ಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿವೆಯೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಾಗ ದೇವ
ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೂ ಧಾರೆ ಎರೆದಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತೆ. ಫ್ಯಾಂಟಸಿ ಮತ್ತು ಮನೋ
ವೇಗದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ? ಈ
ಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕತೆಯತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವೇನೋ ? ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು.
ಇವು ಫ್ಯಾಂಟಸಿಯ ಅಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವುದೇ ದೇವ ಅವರ ಈ ರೀತಿಯ ಕತೆ
ಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ಲಸ್ ಅಂಶ. 'ಜೀವ ಪಕ್ಷಿ'ಯ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜೀವ ಪಕ್ಷಿಯ ಕಲ್ಪನೆ.
ಅದರ ಹುಡುಕಾಟದೊಳಗೇ ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ದುರಂತವನ್ನು ನೆಯ್ಯುವಾಗ ಎಳೆಎಳೆ
ಗಳನ್ನೂ ಒತ್ತಾಗಿ ಕೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ದೇವ ಯಾಕೋ ಸೋತಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೀರಾ
ಅಂತರಂಗದ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯ
ತ್ನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿದೆ. ಮಾತಿನ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ್ದರೆ ಈ ಕತೆ
ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ ? ಆದರೆ ಮೂಗೇಲ ದಂಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಅದರೊಳಗಿನ ಮೂಗಿನ ವಿಕಾರವೇ ಕತೆಯೊಟ್ಟಿಗೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇಡೀ ವಾಸ್ತವತೆ
ಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರೌಂಚದಲ್ಲೂ ಹಾಗೇ ಕ್ರೌಂಚ ಕೇವಲ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯಾ
ಗುಳಿಯದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೋವಿನ, ಹತಾಶೆಯ, ಮಿತಿಯ ಒಳಧ್ವನಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ದೇವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದು. ಖಾಸನೀಸರ ಮಹಾದೇವರ ಇಂಥ
ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ದೇವ ಅವರ ಈ ಕತೆಗಳು

ಮತ್ತೂ, ಜೀವನಲ್ಲಿ ಅವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಕನ್ನಡ ಕತೆಗೇ ಒಂದು ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದು. ಷಹಜಾದೆಗೆ ಕತೆ ಹೇಳಲು ಏನಾದರೂ ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕರೂ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅನಿಸಿಕೆಗಳೂ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಓದಿನವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಕತೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಗ್ರಹಿಕೆ ಕೇವಲ ಮೇಲ್ಪದರಿನದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಸಂಪಾದಕರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಒಂದು ವಸ್ತು; ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಟ್ಟವೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ– ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಪೂರ್ಣ ರೂಪ ಅಥವ ಅಖಂಡ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕನೊಬ್ಬ ಮೋಹನದಾಸ ಗಾಂಧಿಯ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಹಿಡಿಯಲು ತನ್ನ ಕ್ಯಾಮರಾದೊಂದಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶವೊಂದು ವಿಲ್‌ಡ್ಯುರಾಂಟ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಗಾಂಧಿ' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಎಂದಿನಂತೆ ತಮ್ಮ ನೂಲು ತೆಗೆಯುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಒಂದು ಮುಂಜಾವು. ಈ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಅವನ ಕಲಾವಿದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ ಕ್ಯಾಮೆರಾದ ಮೂಲಕ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಖಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಡುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಕರಮಚಂದ–ಪುತಳಿಬಾಯಿಯ ಮಗನಾದ ಈ ಮೋಹನದಾಸ ಕೇವಲ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು- ಕೌಟುಂಬಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯ– ಸುಲಭವಾದ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು, ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಲಹುವಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕಾಣುತ್ತ ಕಣ್ಣುಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟವನು. ಇಂತಹ ಈ ಸರಳ ಮನುಷ್ಯ ಕ್ಯಾಮರಾದ ಸಮತಲ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಫಿಲಂಗೆ ದಕ್ಕದ ಬಹು ಆಯಾಮಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಹೇಗೆನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ರೇಷ್ಮೆಹುಳದ ಜೀವನ ಚಕ್ರದಂಥದ್ದು. ರೇಷ್ಮೆಯ ಕಂಬಳಿಹುಳವು ತನ್ನ ಮೈಯ ಅಂಗಾಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿಕೊಂಡು ಪತಂಗದ ಶರೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ

ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿಯು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಡೆದು ಇಡೀ ಭಾರತದ ಜೀವನದ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹು ಆಯಾಮಗಳ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇಡೀ ಭಾರತದ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಲೇ ಗಾಂಧಿಯು ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂತನಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞನಂತೆ, ತುಂಡು ಪಂಚೆಯುಟ್ಟು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನವರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ತೀವ್ರ ಮಾನವತಾವಾದಿಯಂತೆ ನೂಲು ತೆಗೆಯುತ್ತ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಂತೆ- ಔದ್ಯೋಗಿಕ ತಜ್ಞನಂತೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ವ್ರತಧಾರಿ– ಭಾರತೀಯ ಜೈನ– ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದ ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸಾಧಿಸುವ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಆ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನ ಕ್ಯಾಮರಾದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬರಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲವಾಗುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಚಲ್ಲುವಂಥ ವಿಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಘಟನೆಯ ಅಂಚಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚು ಪರಕೀಯಗೊಳ್ಳುತ್ತ (alienating) ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹುಸಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮಾರ್ಗ ನಮಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಗಿಡಮರಗಳು ಚಿಗುರುತ್ತ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆ ಗೈಯುತ್ತಲೇ ವಸಂತ ಋತುವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಾವು ಸಾಧಿಸುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಫಲ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಡಿ. ಎಚ್. ಲಾರೆನ್ಸ್‌ನ–

He is alive like a tree in Spring ಎಂಬ ಮಾತು ತಟ್ಟನೆ ತನ್ನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗ್ರಾಹಕನ ಬವಣೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನನಗೆ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಫೋಟೋಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಗಾಂಧಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಈ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿ ಕೋಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಾಂಧಿ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಹುಡುಗ ಮುಂದೆ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಸೈಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂರು ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ದೂರದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದನಂತೆ.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ಪ್ರಥಮ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದವನಾಗಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿನ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ಸ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದ.

ಇಂದು ಅವನು ತಾನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಫೈಬರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸುಮಾರು 20,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿದೇಶಿ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿರುವುದು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸಮೀಪದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗಿ ಆಕೆ, ಅತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿರುವ ಹುಡುಗಿ. ಮಕ್ಕಳು ಮೆರಿಟ್ ಸೀಟು ಪಡೆದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈತನ ತಮ್ಮನೊಬ್ಬನೂ ಸಹ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಬಯಸಬಹುದಾದ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ ಅವನದು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಇದೇ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಕನಿಷ್ಟ ಕ್ಕೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿ ಸದಾ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಬೆಳಗಾವಿಯಂಥ ಪುಟ್ಟ ನಗರ. ನಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ಯಮವೊಂದರ ನೇಕಾರರೊಡನೆ ಒಬ್ಬ ಸಮಾಧಾನಿ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಕೆಲಸ ದೊರಕಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ನೂಲನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಒಂದು ಸೀರೆಯೂ ಸಹ ನಿಲ್ಲದಂತೆ ನಗದಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಿದರೂ ಸಹ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗದ ವಾತಾವರಣ ಅವನಿಗೆ ದಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವನು ತನ್ನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೇವಲ 10%ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

When a man goes out into his work - ಎಂಬುದು ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯರಾಗುವುದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಕೌಶಲ ಎಂಬಂತಾಯಿತು. "ನಾವು ಕೃಷಿ ಮಾಡೋಣ" ಎಂದ ವೋಲ್ಟೈರ್ ತನ್ನ ಕೊನೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್ ಗಡಿಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೋಟ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುವುದು ಕೆಲಸ ಎಂದಾಯಿತು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಾಧನೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಔನ್ನತ್ಯದಿಂದ ಶ್ರಮಜೀವನದ ಸಮಾನ ತೆಯೆಡೆಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗ ಸಾಧಾರಣತೆಯಿಂದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಚಾಲನೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೆಡೆ ಸಂಧಿಸುತ್ತವೆ. ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಸಹ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಈ ಉದಾಹರಣೆ.

ನಮ್ಮ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಉನ್ನತಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅದು ಸುಲಭವೂ ಹೌದು. ಇಲ್ಲಿ ವೇಷಭೂಷಣ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅನುಕರಣಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯೊಡನಾಗಲಿ ಅಥವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆಯಾಗಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಕೆಲಸ, ತನ್ಮಯತೆ– ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾದ ಆಂತರಿಕ ತುಡಿತ ಇವುಗಳ ರಸವಿದ್ಯೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ಉನ್ನತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂವಾದ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಶೀಲ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿರಿ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ನಿಮ್ಮ,

ಜಿ. ಎಲ್. ರಾಮಪ್ಪ

ಚುಕ್ಕಿಗಳು

ಯಾರು ತಿರಿಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು
ಕತ್ತಲ ಬೆಳಕಿನ ಗೋಳವ ?

ಯಾರು ತಿಳಿದರು ತಿರುಗಿಸಿ
ಹೊರಗೆಸೆವ ಈ ಆಟವ ?

ಹೇಗೆ ತಿರುಗಿದರೇನು
ಬಿಳಿ ಕಪ್ಪು ತಪ್ಪುವುದೇ ?

ಕಾಲವೆಂಬುದೀಗ ಕಾಲ್ಪನಿಕ
ಮಿದುಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ಮಿದುಳೊಡನೆ ಸಾಯುವ ಭ್ರಾಮಕ
ಹೆಸರು ಸಾವಿರ
ಬಸಿರು ಒಂದೇ.

— ಭ. ನಾಗರಾಜ್

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

ಮನುಷ್ಯಕುಲ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೀನ ಕೃತ್ಯ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡುವ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಇಂಥದೊಂದು ಘಟನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಕಂಡು ಜುಗುಪ್ಸೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಾಲ ಹಡೆದ ಈ ವಿಕೃತ ಘಟನೆ ಮನುಷ್ಯಕುಲವಿರುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಹರಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯರ ಆತ್ಮಗಳು ಕೊಳೆತು ದುರ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವಮಾನವಾದದ್ದು ಹೇಲು ತಿಂದವರಿಗಲ್ಲ, ತಿನ್ನಿಸಿದವರಿಗೆ. ಅವರ ನೀಚ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಹೇಲಿಗಿಂತ ಅಸಹ್ಯವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗರೀಕ ಜನ ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಇನ್ನವರಿಗೆ ಏತಕ್ಕೂ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ ಹಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ರಾಕ್ಷಸರು ಇವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಇವರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಬೇಕು.

ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದನಿಕಳೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ದನಿ ಕೊಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಮಾನ ನೆಲೆಗೆ ತರಲು ಹೆಣಗಿದ, ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಎಂದು ಸಾರಿದ. ಬಸವಣ್ಣನ ಧರ್ಮದವರೆಂದು ಕೊಳ್ಳುವವರು- ಇಂಥ ಹೀನ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮಸಿಬಳಿದು, ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನೂ ಇದನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತೆ ಇಂಥದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದ ಎಚ್ಚರವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಬಸವನೊಲಿಸುವ ಪರಿ.

ಮನುಷ್ಯ ದೀರ್ಘವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಬಾಳಿದ ಮಾನವರು ಕಂಡು ಕೇಳರಿಯದ ಕುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾಗರೀಕತೆಯ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಡೆಗೂ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಬೆಂಡಿಗೇರಿ ರುಜುವಾತು ಪಡಿಸಿದೆ.

ಇಂಥ ಹೀನ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಮಾನವ ಕುಲ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕಿದೆ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರೀಕನೂ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ವೈ. ಮಂಜಪ್ಪ
'ಸಂವಾದ' ಗೆಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ

Printed Published and Edited for SAMVADA Prakashana
Malladihalli Post, Chitradurga Dist. 577531

Printed at :
Sri Maruthi Printers,
Channagiri-577213